

కడపటి తాంబూలం.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు బి.ఎ., బి.ఎల్.

గతసంచిక తరువాయి.

లత భిన్నమైన ప్రియునితో న్ని రెండు చేతు లలో నైకెత్తింది. ఆతని సుందరమైన కంఠమునకు కి నున్నని భుజములను మెల్లగా తడిమింది. చింతాధీనమైన ప్రియుని అగమొహమ్మునున్న లను ముద్దు పెట్టుకొనింది. చెదిరిన ముంగురులను సరిదిద్ది మృదువైనహస్తములతో ప్రేమచంద్రుని శిరమును మెల్లగా నిమిరి ఎగతాళిమాటకు "ఎందుకింతకోపం పలుకవూ" అని చెక్కిలిని ప్రియుని చెక్కిలికి చేర్చి అన్నది. చంద్రుడు స్నేహలతయొక్క బాహువుల లను బట్టుకొని తీవ్రముగా చూచాడు. దగ్గుత్తికతో మాటాడలేక అద్దమువలె నిర్మలమైన ప్రాణ ప్రియ ముఖచంద్రమండలమువంక - ఇంతలో కిర్రో రచంద్రుని పిలువుపిలిచబడ్డది - గారాబుకుమార్తె ప్రియమయిన పేరుపెట్టి. దుఃఖభరితమైన హృద యంతో సరలింది ప్రపంచాన్ని మరిపించు ప్రాణ మిత్రుని పాన్ని హృదయభాన్ని వదలిపెట్టి - నడువ లేక నడువ లేక నడిచివాడు మనశ్శాంతిని గోల్పోయిన చంద్రుడు - దారిగానక - దరిగానక - ధైర్యము చెడి - వెన్నెధిని బోగొట్టుకున్న నిరుపేదవలె.

5

ప్రేమచంద్రుని తండ్రి బంకించంద్రుడు గొప్ప పోలీసు ఉద్యోగి. అరాచక నేరాలను పరిశోధిం చుటయందు పేరుబడ్డ చేయి. కేవలము తెలివితే టలవల్లనే కానిస్టేబులు నౌకరినుండి వృద్ధికివచ్చి నాడు. అందువల్లనే డిపార్టుమెంటులోని విశో షయను అధికార్లకు అతనియందు ఎక్కువ క్షేమ. విప్లవోద్యమాన్ని అణచివేయుటకు ప్రత్యేకముగ నియమింపబడి అధికారనిచ్చేవను చాల త్వరగా ఎక్కగల్గినాడు. ఉద్యోగ నిర్వహణమందు అపా యములకుకూడ లోనై భార్య మాంగల్యము గట్టి దైనందువల్ల పలుమార్లు తప్పించుకొన్నను పేరు హంస్సేను కత్తిపోటు నొసట మాయ లేదు.

చంద్రుడు తండ్రివలెనే పొడుగైన విగ్రహము. మోయనగా ఉండే బలిష్టమైన శరీరము. పసిమిచ్చ పండు చాయ. చిన్నప్పుడు తండ్రిగారి గుఱ్ఱము మీద స్వారిచేస్తూ క్రిందబడి గడ్డముక్రింద గుచ్చు కున్న రాయి మచ్చ అట్లనే నిలిచిపోయి [illegible] లపు ప్రక్క పాపటల ఉంగరా[illegible] అబలాసౌందర్యానికన్న పురుష ల[illegible] పించుటకు కొంత నాజూకైన [illegible] సరసేమోయని చెప్పుచున్నట్లు[illegible] వంటి, నల్లని చక్కగా కలసుకున్న [illegible] కొంచెము లోతనిపించినను నల్ల[illegible] కన్నులు, విశాలమైన వక్షము [illegible] కీవినడక, సామాన్యజనానికి అంద[illegible] అనిపించు నిజాము, పంజాబు తేకి[illegible] ఎత్తైన తెల్లని కలపాగ, చంద్రుడ్ని [illegible] డనకపోతే ఇంకేమంటారో. [illegible] కొండి, ఆతనికేమి కొదువ - [illegible] సౌందర్యవతి లత అనుకొన్నంత [illegible]

అర్థరాత్రికి నైగానే అయింది. జోరుగాయున్న హాస్లీడిద సింధుకుండ లెప్పుడు సందడిచేయుచున్న నీతిని బోధిస్తూ నిశ్శబ్దంగా ప్రవహిస్తు ప్రక్కనే వున్నది. నిర్మలంగా కలకత్తాను విసరివేశినట్లున్న మానిక్‌టోలా తోపులోని వసారాయందు అరా చక రాజకీయములలో దగుల్కొన్న వదుపుకున్న యువకులు చేరనున్నారని బంకించంద్రుడికి రహ స్యకర్తమానం వచ్చింది. కొందరు పోలీసుఉద్యో గులతో కూడ తోటలో కాచుకున్నాడు. వసా రాలో కొందరప్పటికే వచ్చిచేరారు. నాయకుడు ఇంకను రాలేదు. అందువల్ల పోలీసులు త్వరపడ లేదు. ఇంతలోకే అతడు వచ్చాడు. అందరు వసా రాలోకి పోయినారు. పోలీసులు సమీపించారు.

కొంతసేపు అయింది. లోపల చిన్నదీపం వెలు గుతున్నది. దానివెల్తురులో పెద్దకాగితముపై వ్రాయబడిన ప్లానును చాలశ్రద్ధగా ఆరుగురు యువకులు పరిశీలిస్తున్నారు. ముఖాలకువేసుకున్న నల్లటిరఖాలవల్ల ఎవరైనది కనుక్కోవటానికి వీలులేదు. తోటచుట్టు గస్తుతిరుగుచున్న అరాచ కులలో నొకరు పోలీసులను గమనించి గుంపుగా కూర్చున్నవారిపై బాంబు విసిరాడు. ఈశబ్దం విని వసారాలోవారు తప్పించుకొని పరుగెత్తారు. పోలీ సులు బాంబు విసరినవానిని తరుముకున్నారు. అతనిని రక్షించుటకు వారినాయకుడు రివాల్వ రుతో వారిని వెన్నంటి కాల్చాడు. బంకిచంద్రుని కాలునందు తోటాదూరింది., క్రిందబడ్డాడు. నాయకుడు స్నేహితునికి ఎనిలిక కలిగించుటకై పెరమును సాగించాడు. మరొకపోలీసు ఉద్యోగి గుండెలో అతని రివాల్వరు తోటా దూరింది.. నేల కొరిగినాడు. ఈలోగా క్రిందబడిన బంకిం చంద్రుడు తన పార్టీని తరుముకొనుచున్న నాయ కుని రివాల్వరుతో గురిపెట్టి కాల్చాడు. గుండు తొడలో దూరింది. పోలీసులు చుట్టుకొన్నారు- ఇంతలో అతని స్నేహితుడు తప్పించుకున్నాడు. బంకించంద్రుడు స్పృహ తప్పినాడు. ఆసుపత్రికి వెంటనే తీసుకొనిపోయినారు. గుండెలో కాల్చ [illegible] గాలీసు ఉద్యోగి వెంటనే ప్రాణాలు [illegible]డు.

[illegible] రివాల్వరుకు ఎఱయైన అరాచకుల నాయ [illegible] ప్రేమచంద్రుడే యని ఒకే ఆసుపత్రిలో [illegible] బడిన పిమ్మటనే కనుగొన్నాడు. బంకిం [illegible] ఒక యింటిలోనే పెరిగిన విషవృక్షాని [illegible] నాడు. అంధకారంవంటి గారాబుపుత్రుని [illegible] లతోనే కాల్పించుటకు వలచినాడు. [illegible] భక్తి, పుత్రప్రేమ బలవంతముగ పెనగు [illegible] మూర్ఛిల్లుచున్న మహాసముద్రమువలె [illegible] కని గంభీరహృదయమునందు.

[illegible] దునికి కలిగిన విపత్తునిగానే లత హృద [illegible] క్రుంగింది. ఏదో ఒకపాకు పెట్టుకొని అను

ప్రతిక పరుగెత్తుకొనిపోయింది. నిన్నటిరాత్రి తండ్రిపిలుపు విని ప్రియుడు వెడలిపోయినప్పుడు [illegible] జేగుప్పలో జారి క్రిందబడ్డ నీలవర్ణపు పట్టు [illegible] చంద్రుని మెడలో [illegible] పోలీసు పహారాను [illegible] తప్పిం చుకొని వెలుగుని ముందను సమీపించింది. అప్పుడే [illegible] దిక్కు తోచక వెడలింపబడి తోటాను తీసి [illegible] వేసినారు. స్మృతి ఇంకను తీరలేదు. [illegible] ఆహారమున్న కాలేవట్లు లేదు.

మెల్లగా పెదవులు కదిలినవి. "ఎందుకు వివా హము!............ఎప్పుడు! ....హరి కంబముపైనసే" విద్యావతియైన లత కూడ పట్ట రాని దుఃఖాన్ని ఆపుకోజాలక అబలవలె ఏడ్చింది.

మరల మూగన్ను. మరికొంత సేపటికి "నా తండ్రి ఒప్పుకుంటాడా! ....నీవు!...... వద్దు......సమ్మతించవద్దు.

వైద్యుల ఉత్తరవుమేరకు కట్టుకున్న లత పెదవులు అప్రయత్నంగా విప్పుకొన్నవి. "ఒప్పు కుంటాను" అని అన్నది దుఃఖభరితమైన పూడి పోయిన గొంతుకతో.

చంద్రుడు మేలుకున్నాడు, లతను చూచాడు. చిరునవ్వు నవ్వాడు. లత హృదయవైకల్యానికి అల్లు కొని విశ్రమించుటకు - రక్తస్రావమువల్ల కల్గిన బలహీనతవల్ల నిలువలేక వెనుకకుపడ్డాడు. మరల స్పృహతప్పింది. అప్తుల, వైద్యుల ఆవేదన హెచ్చింది.

కలంకరహితమైన నిర్మలమైన చంద్రునిమోము చూచి ఎవ్వరు జాలిపడకుందురు! తెగిన ఆగని ఆశాలతను జూచి ఎవ్వరు కంట దడిపెట్ట కుందురు!

ఒకటి రెండు నెలలు గడిచినవి. రోగిస్వస్థత జెందసాగినాడు. లతరాత్రింబవళ్లు ప్రియునిపజ్జనే గడుపుచుండెను. రోగి సమీపించుచున్న గుది దిన మును దలచుకొనుచున్న దంపతులుకు ఇది ఏటి యూరట.

బంకించంద్రునికి గాయముముందుగానే మా నింది. రాత్రులందు ఎవ్వరెరుగకుండునట్లు కుమారుని జూచి పోవుచుండెను. చేతికెదిగిన బిడ్డ - సుగుణ రాసి - మేధావి. తనకొడుకు ఉరితాడుత్రాసే ఎట్లు తిగిలించగలడు! కాని గత్యంతరమేమి!

ఆత్మహత్య గావించుకొన దలచినాడు. సుశీల యను భార్య నివారించింది. గుంపెడు పిల్లల్లు, చంద్రునికి తెలియగానే కన్నీటితో తండ్రిని తడిపి ఆపనిచేయనని ప్రమాణమును గైకొన్నాడు. కుటుం బాన్ని ఆపదలపాలు చేయవద్దన్నాడు. గాంధారి వంటి పతివ్రతయైన తల్లిని కష్టపెట్టవద్దన్నాడు. బిడ్డలందరు ఒక ఎత్తుగా, ఈ న్నొక యెత్తుగా ఎంచి అశుభవార్త విన్నదిమొదలు కృశించి కృశించి నశించిపోవుచున్న తల్లిని చూచినప్పుడు మాత్రము ప్రేమచంద్రుని హృదయము బ్రద్దలైపోయేది.

6

ప్రేమచంద్ర స్నేహలత [illegible] విషాదజీవితము ప్రారంభమైంది. మరణము ఆసన్నమగుకొలది అందుకూడ ప్రేమ యుండకపోదన్న మాటలో అర్థములేకపోలేదు. జైలు జీవితము దుర్భరమే కాని కష్టములమధ్య అనుభవించగల సౌఖ్యము నకే ఎక్కువ విలువ. ఇనుపకమ్ముల వెనుకనుండి ఎన్నాళ్లు భిన్నమైన ఐహిక జీవితాన్ని గురించి తలపోయుట! త్రాగుచున్న విషపానము, చేయు చున్న సహగమనము, పోనున్న రాజకీయ [illegible] కాలమును మరింత దుర్భరముగ [illegible] [illegible] యుముసంత [illegible] ఇయ్యజాలవు, [illegible] అర్పణ [illegible] ఆత్మ ని జీవింపనిచ్చినది.

లత హావాటికి [illegible] పసాగినది. ఎవరికొరకు ఆమె సుఖించవలెను! ఎవరికొరకు ఆమె జీవించ

మిగిలినది 9 వ పేజీలో చూడుము



మెట్లు ఎక్కినట్లుగా బాలపాపలు ఆరో గ్యము ఒకనాటికంటె ఒకనాటికి అభి వృద్ధి పొందుతూరావాలి. ఆరోగ్యమంటే అదే ఆరోగ్యము

కాని చాలమంది బాలబాలికలు చాలమంది పాపలు మొదట ఆరోగ్యముతో కలకల లాడుతూవుండి, హటాత్తుగా మధ్యలో దిగజారి పోవడము మనము చూస్తు న్నాము.

ఇది యక్ర్పత్ ప్లీహోదర వ్యాధి లక్ష ణము. కాళ్ళు పూచికపుల్లలై, కడుపు "దమార" మై, కనులు పచ్చబడి మలబద్ధమేర్పడి ఆ మహమ్మారికు లోను చేస్తుంది బాధ్యము. దానికి

బాలబాస్కర

ఒకటే సరియైన ప్రయోగము. పసి బిడ్డల ఆరోగ్యమునకు బాలభాస్కర సంజీవి వంటిది. బాలభాస్కర అన్ని మందుల షాపులలోను దొరకును.

ఆయుర్వేదాశ్రమము

మద్రాస్.

స్టాకిస్టులు:— సి. సుబ్బారావు అండ్ సన్స్ కెమిస్ట్స్, ట్రంకురోడ్డు, నెల్లూరు.

యోగరత్నాకరము.

(అపూర్వ వైద్యగ్రంధము)

శ్రీమాన్ ఆయుర్వేదభూషణ పండిత వేటూరు శ్రీనివాసా చార్యుల గారిచే వ్రాయబడిన ఆంధ్ర తాత్పర్యవివరణ సహితము. ముద్రణము నందున్నది. త్వరలో వెలువడును.

వివరములకు

ఇండియన్ మెడికల్ స్టోర్సు అండ్, డిస్పెన్సరి, నెల్లూరు.

ఈశ్వర్స

రత్నపురుష లేహ్యాము.

శుక్లనష్టము, వీర్యము పలచబడుట, నరముల బలహీనత, మలబద్ధము, స్వప్నస్ఖలనము, అజీ ర్ణము, నిస్సత్తువ, తగ్గించి దేహమునకు బలము, కండపుష్టి, రక్తవృద్ధి, వీర్యవృద్ధి [illegible] బలము, ఆరోగ్యము వృద్ధిపొందించును.

20 రోజులకు సరిపడు 30 తులములు దబ్బా రు 1—0—0. కట్లాకు ఉచితము.

ఈశ్వర ఫార్మసీ, పాలకొల్లు

ఆంధ్ర రైతుసంఘపు కనీస కోర్కెలు.

—ఆచార్య రంగాగారు.

రంగాగారు ప్రచురించిన "రయితులు, జమీందారులు, అడవులు" అను ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘమువారి కనీసపు కోర్కెల ప్రణాళికనుండి—

జమీన్ రైతుల
కనీస కోర్కెల ప్రణాళిక.

1931 లో భారతదేశాన జమీన్ రైతు వుద్యమం ఒక నూతన స్వరూపాన్ని పొందినదని చెప్పవచ్చును. ఆ సెప్టెంబరులో వెంకటగిరిలో జమీందారీ పద్ధతిని శాసనమూలకంగా తొలగించవలసినదని ప్రథమాంధ్రరాష్ట్ర జమీందారీ రైతు మహాసభ తీర్మానించినది. ఐతే 1929 లోనే నెల్లూరు జిల్లా జ॥ రై॥ సంఘము ఆంధ్రరాష్ట్ర జ॥ రై॥ సంఘము స్థాపించబడినవి. ఒక్కదానికి శ్రీ నెల్లూరు వెంకట్రామనాయుడు, మరొక్కదానికి శ్రీ కళ్యాప్రగడ మంకేశ్వరశర్మ ప్రధానులై వుండిరి. అప్పటికింకా వారికిగాని, ఆసంఘములకుగాని, అసలు జమీందారీపద్ధతినే రద్దుచేయవలెనను సంకల్పము కలుగలేదు. మద్రాసురాష్ట్రములో జమీందారీరైతుల పరిస్థితుల బాగుపరచాలనే ప్రయత్నం తలమూప మొదలిడడం, 1926 నుండి శ్రీ విశ్వనాథదాసుగారు మద్రాసు శాసనసభలో జమీందారుల దుష్కృత్యాల ప్రకటించుటకు, ఎస్టేట్సులాండు ఆక్టును సవరించ సాహసించుటకు మొదలిడిరి. వారికి స్వర్గీయులగు శ్రీ మునిస్వామినాయుడు తోడైరి. 1934 వరకుగాని ఆ శాసనం సవరింపబడకపోవుటయు, 1931 లో వాలోంట్లు యీ వుద్యమమందు చేరుటయు, 1931 లో, నెల్లూరుజిల్లాలోను, 1932 లో ఆంధ్రదేశమందంతటా, జమీందారీరైతు విచారణ సభలు రైతుల కష్టనిష్టూర్యముల విచారించుటయు, 1933 సెప్టెంబరులో ఏలూరుసభలో జ॥ రై॥ కనీసపుకోర్కెల ప్రణాళిక తయారగుటయు యిప్పటి జ॥ రై॥ వుద్యమానికి మూలకందమైనవి. ఈ జమీందారీపద్ధతి బాగా గడ్డకట్టుకపోయింది బెంగాలులో! కనుకనే జమీందారులు పెట్టు విపరీతపు బాధలకు తాళలేకపోయారు రైతులు. శిస్తులను పెంచివేయుచుండిరి. రైతులను లక్షలకొలదిగా వారిభూములనుండి తరిమివేయుచుండిరి; గ్రామాలనుండి రైతులు 'దేవుడో' అంటూ కలసపోవలసివస్తుండెను. ఈదుర్మార్గాలకు తట్టుకోలేక, ఏదిక్కూగానక, ఎక్కడికక్కడ, బెంగాలురైతులు, మూకలు మూకలుగా స్థానికంగా అన్యాయం చేస్తూవుండిన జమీందారులపై తిరుగబడుచుండేవారు. అట్టి తిరుగుబాట్లు 1878 లో పాట్నాజిల్లాలో తీవ్రంగా జరిగినవి. యీ తిరుగుబాట్లు 1855 నుండి 1885 వరకు (అనగా 30 సం॥లు) సాగినవి. గుడ్డిమూక పెత్రత్తినట్లు కదలుచుండెను. వారిదెబ్బకు తట్టుకోవడానికె 1859 శాసనం రైతులకు జిరాయితీహక్కు నొసంగింది. కాని అది కార్యరూపము పొందలేదు. పైగా జమీందారులకు శిస్తులపెంపు అధికారం ఆగిపోలేదు. రైతుల హక్కులెట్టివో నిర్ణయంగా జరుగలేదు. కనుకనే రైతుల అసంతృప్తి ఆగిపోలేదు. శిస్తుల వసూళ్లు ఆగిపోతూవుండెను. జమీందారుల ప్రాణాలకే ముప్పు కల్గుచుండెను. అట్లా శ్రీయుతమైన పెనుస్థలను గిక్కిరించుచుండిరి. తిరిగి వారికి సంతృప్తి కల్గించడానికే, 1879 లో శిస్తుల శాసనపు సవరణమన్న నియమించారు. వారి సలహా ప్రకారం 1885 లో యిప్పటి బెంగాలు టెనెన్సీ శాసనపు ప్రాతిపదికమగు శాసనం నిర్మింపబడ్డది. దానిప్రకారంగా రైతులకు కొంత రక్షణకల్గింది. మొదట్నుంచి ప్రతికూలతనుసూ, బెంగాలురైతుల మాదిరిగానైనా మిగతారాష్ట్రాల్లో, మూకమార్గాన్నైనా, రైతులు ప్రభుత్వాన్నిగాని, జమీందారులనుగాని భయపెట్టగలిగినంతగా ఆందోళన చేయలేరైరి. ఐనా 1900—02 లో ఆర్థికశాస్త్రవేత్తయైన శ్రీ రమేశచంద్రదత్తు, భారతదేశమందంతటా, పర్మనెంటు సెటిల్‌మెంటు యేర్పరచవలెనను వాదం ద్వారా బ్రిటిషుప్రభుత్వం రైతులయెడల ద్రోహం చేశారన్నారు. తమవాదాన్ని బలపరచుకోడానికై బెంగాలులో, పర్మనెంటు సెటిల్‌మెంటుద్వారా, దేశానికి, కళలకు, వాణిజ్యాలకు, పైగా, ప్రజలకుకల్గిన లాభాలను వివరించిరి. వారివాదాన్ని తిరస్కరించుటకై, లార్డుకర్జను మంత్రివర్గము, భారత ప్రభుత్వముపేర, మొట్టమొదటి పరియాయం, జమీందారీ పెత్తనంవల్ల రైతులకు కల్గుచున్న అన్యాయాలను తామెరింగినట్లు ప్రకటించారు.

"స్వంతంగా భూముల సాగుచేయని భూస్వాము లొనర్చు అన్యాయాల పెరుంగుచుము. జమీందారీ వుద్యోగులుచేయు దుర్మార్గాలు తెలుసును. రైతులు, జమీందారులమధ్య పెరుగుచున్న వివాదాలుకలవు. మధ్యవర్తులసంఖ్య పెరిగిపోవుట భూమినుండి వచ్చు ఆదాయాన్ని అన్యాయంగా అపహరించువారిసంఖ్య హెచ్చుట గమనించుచున్నాము. రైతులరక్షణకై జమీందారీపద్ధతినే తదితరప్రాంతములకు యేర్పరచుట శ్రేయమని గుండెపై చేయిపెట్టి చెప్పజాలము" అనిరి. నాగరికత జెందిన యేదేశపు అనుభవంలోకూడా జమీందారీపద్ధతి ఆదర్శప్రాయమైనది కాదని తేలింది. భారతదేశంలో చేయబడిన ప్రయత్నాలవల్ల పొందబడిన అనుభవం ప్రకారం, రైతులను నిరాఘాటంగా జమీందారుల నిరంకుశత్వానికి ఆహుతిచేసినట్లు, అట్టి అసహాయులగు రైతులను రక్షించుటకై ప్రభుత్వం తదితరప్రాంతాల్లో అవసరం కల్గిన శాసనాలను నిర్మించవలసిన అవస్థ పట్టింది. బెంగాలురైతుల కేమాత్రమయిన రక్షణ కల్గినదంటే, దానికి ముఖ్యకారణం ప్రభుత్వపు శాసనాలే" అని లార్డు కర్జను వ్రాయవలసివచ్చింది.

అటులనే మద్రాసురాష్ట్రపు జమీన్ రైతుల రక్షించుటకై ఎస్టేటు లాండు బిల్లును ప్రతిపాదించుతూ శ్రీ ఫోర్బ్సుచేసిన వుపన్యాసంమూస్తే, జమీందారులు రైతులకు కల్గిస్తూవున్న అన్యాయాలు, జమీందారుల బారినుండి రైతుల సంతగా రక్షించాలనో ప్రభుత్వమే చెప్పినదానిలో తెలుస్తుంది. కనుక యీనాడు ఆంధ్రరాష్ట్ర జమీందారీ రైతుసంఘం యీ జమీందారీ పెత్తనాన్ని తొలగించాలంటే ఆశ్చర్యమేమి? ఐనాలో వివిధరాష్ట్రాలలో జమీందారీ రైతులు 1937 వరకుకూడా, వర్గచైతన్యముపొంది, జమీందారీ పెత్తనముపై తిరుగుబాటు చేయకుండుటే ఆశ్చర్యమే! వైపరీత్యమే! కనుకనే కీ॥ శే॥ సి. ఆర్. దాసునాయకత్వంక్రింద, స్వరాజ్యపార్టీ 1928 లో రైతుల రక్షణార్థమయి టెనెన్సీ ఆక్టును సవరించడానికై తేబడిన బిల్లును యెదిరించడంకై, — యీవాదుల ఆర్థికతత్వపు వైశిష్ట్య మితవాదము సల రైతులు సహించగల్గిరో!

ఆధునిక రైతుయుగంలో ఆంధ్రదేశం నాయకత్వం వహించింది. వెంకటగిరి రైతులు ముందుకొచ్చారు. శ్రీ నెల్లూరి గోవిందరెడ్డి లాఠీచార్జీ సహించడంద్వారా శ్రీ పుత్తేటి నారాయణరెడ్డి జమీందారు తనపై సాగించిన దౌర్జన్యాలు లావాదేవీలకు అడ్డుపడ్డాగా, మోర్జూరు, పాలెం కోట రైతులు సాగించిన అటవీ—సత్యాగ్రహ ఆందోళనద్వారా, 1931 సెప్టెంబరులో వెంకటగిరి సభలకు పెట్టుబడ్డ 144 సెక్షను ఆంక్షను తిరస్కరించడంద్వారా, నూతన జమీన్ రైతు తత్వానికి రూపురేఖలు కల్గించారు. ఆనూతన భావోదయమందు ముమ్మరంగా సంధ్యావందన మొనర్పి, పూజా పునస్కారాలు సాగించు భాగ్యమీ వారు కల్గింది. 1931 ఆగష్టులో బొంబాయిలో సమావేశమయిన అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము భారతీయుల హౌసక్యపు హక్కుల ప్రణాళికలో మాచేమూలింపబడిన, రైతుల హక్కులను కేర్పుటకు, జమీందారుల హక్కుల సంకుచితపరచుటకు అంగీకరింప జాలదాయెను. ఆప్రకటనను జమీన్ రైతు వారు విచ్చలవిడిగా వుపయోగించుకొన్నారు. 1932 లో ఆంధ్రరాష్ట్రమందంతటా నా అధ్యక్షతక్రింద జమీన్ రైతు విచారణ సంఘం సంచారంచేసి, రయితులబాధల విచారించి, ఆ యక్టోబరులో తన రిపోర్టును ప్రకటించి, ఎస్టేట్సులాండు ఆక్టు సవరణబిలును చర్చించుచున్న శాసన సభాసభ్యులకు అందజేసిరి. స్వర్గీయ మునిస్వామినాయుడుగారు అనేకమార్లు తమ ఉపన్యాసాలలో రయితుఉద్యమ ఆశయాలను ప్రకటించుచూ, ప్రభుత్వమును రయితులకై కష్టించవలెనని హెచ్చరించుచుండిరి. అప్పటి యీఆందోళన భారతదేశమందంతటా, పత్రికల దృష్టిని ఆకర్షించింది. అంతటా జమీందారీ రయితుల కనీసపు కోర్కెలను అందరూ బలపరచిరి. ఆ సంవత్సరాన భారతదేశపు రయితాంగమునకు వర్గచైతన్యం కల్గించుటకు ముఖ్యాయుధాలు తయారయినవి:— (1) జ॥ రై॥ కనీసపు కోర్కెల ప్రణాళిక (2) విచారణ సంఘరిపోర్టు (3) రైతు రక్షణ యాత్రలు.

1935 లో జమీన్ రైతు రక్షణకై అఖిలభారతదేశంలో ఆందోళన ప్రారంభమైనది. ఆ యేప్రియలులో, సంయుక్త పరగణాల రయితుసభలో, నష్టపరిహారమిస్తూ, జమీందారీ పద్ధతిని తొలగించాలని, శ్రీ సర్దారు వల్లభాయి పటేలు, పురుషోత్తందాసు టాండనుగార్ల సలహామీద, తీర్మానం చేసింది. అది తప్పువైఖరియని దక్షిణాది రయితులు ప్రకటించారు. దక్షిణాది కార్మిక, కర్షక సమ్మేళనం 1935 జులైలో జమీందారీ పద్ధతి పోవలసిందే నన్నది. 1936 లో లక్నో కాంగ్రెసులో, అధ్యక్షులైన జవహర్లాలుగారు జమీందారీ పద్ధతిపై దండెత్తినారు. కాని, లండనులో, ఫ్రెండ్సు సంఘంలో వుపన్యసిస్తూ, జమీందారీ పెత్తనం తొలగించునప్పుడు కొంత నష్టపరిహారమివ్వాలా వద్దా తేలదన్నారు. ఆవైఖరిని రయితులు అంగీకరించలేదు. కనుకనే, 1936 వేసవిలో సమావేశమయిన సం॥ ప॥ రయితుసభ నిర్వాహకులు నన్నుమాటలాడ, ఏలాంటి ప్రతిఫలం యివ్వనక్కరలేక నే, జమీందారీ పెత్తనం పోవాలసిందేనని తీర్మానం అంగీకరించింది. 1936 సెప్టెంబరులో, మితవాద పూరితమయిన, అఖిల భారత అసెంబ్లీలోని, రయితాంగబృందం, జమీన్ రయితుల రక్షించుటకు భారత ప్రభుత్వమే పూనుకోవలెనన్నారు. 1936 నుండి యిప్పటివరకు, అఖిలభారత కిసాన్ సభ నిర్మింపబడటం, అఖిలభారత రయితాంగ వుద్యమం విజృంభించడంతో, "మాకొద్దీ జమీందారీ పొందు" అనేనాద అన్నిప్రాంతాల ప్రతిధ్వనించుచున్నది.

జమీందారీ పద్ధతిని రద్దుచేయవలసిందే

1933 సంవత్సరం డిసెంబరు ఆఖరున మహాత్మగాంధిగారు వెంకటగిరి చేరుసరికి, రయితునాయకులనేకులు వారిని కలుసుకొనిరి. వారితో మాట్లాడినపిమ్మట, జమీందారీ పెత్తనాన్ని తొలగించుట తప్పని సరియనియు, దాన్ని సాధించుటకు శాసనసభ ప్రయత్నముమీదనే ఆధారపడుట పొరబాటనియు, రయితులంతా గ్రహించుకోగల్గిరి. కనుకనే అప్పటినుండి సమావేశమగుచున్న జమీందారీ రయితుసభలన్నిటియందు, జమీందారీ పెత్తనాన్ని యేవిధముగానైనను రద్దుచేయుటయే తమ పరమావధి యని రయితులు ప్రకటించుచున్నారు, తీర్మానించుచున్నారు.

అఖిలభారతదేశము.

అఖిలభారతదేశాన, జమీందారీ రయితు యీద్యమాన రెండు యుగాలు కలవు. ఒకటి 1930 లో పూర్తిఅయినే, మరొకటి 1931 లో ప్రారంభమగుచుండును. పూర్వయుగమందె రయితు తేరాష్ట్రమందైనను, రయితు తత్వముతో, వర్గపోరాటాన్ని సాగించెడువారు. ఏజిల్లాలోనో యే స్థానిక జమీందార్లు కల్గించెడి యిబ్బందుల తొలగించుకొనుటకో, రయితులంతా, రయితాంగముగా కాక ఒకమార్గాన అలజడి చేయుచుండెడివారు.

భారతదేశపు యిప్పటి జమీందారీ పెత్తనం స్థిరపడుటకు ప్రతిపాదికమయిన బెంగాలు పర్మనెంటు సెటిల్‌మెంటు 1790—93 లో లార్డు కారన్‌వాలిసు యేర్పరచారు. హిందూ మహమ్మదీయ యుగములలో కూడ భారతదేశమందు జమీందారీ పెత్తనం వుండేది. ఆకాలాన, జమీందారీ రయితులకు యుగయుగాల పర్యంతంగా ఆచారానుగతంగా, శాశ్వత జిరాయితీహక్కు మాత్రమే కాక, దానాదమన విక్రయాదిహక్కులు స్థిరపరుపబడివుండేవి. చక్రవర్తి, శేక, రాజా అను మతిమీద, సామంతులగు భూస్వాములు, తమ తమ యిష్టాలననుసరించియో, అధికారాన్నిపట్టియో, దుష్టచింతనల ననుసరించియో, రయితులు తమకు చెల్లించవలసిన శిస్తుల హెచ్చింపుచుండిరి. ప్రథమమున పండిన పంటలో ఆరవవంతునే శిస్తుగా కోరేవారు. క్రమంగా అయ్యది నాల్గవవంతువరకు, పిమ్మట మూడవవంతుగా పెరిగింది. స్థానికావసరాల నిమిత్తం, అనేక పన్నులు, నజరానాలు (అబ్‌వాబ్‌లు) చేర్చబడుచుండెడివి. తుదకు 19 శతాబ్దపు ప్రారంభానికి, అనేక ప్రాంతాలలో రయితులు పండించుపంటలో దాదాపుగా సగభాగాన్ని జమీందారులు దుర్మార్గంగా గ్రహించగల్గుచుండేవారు. ఆవిషయం బ్రిటిషు వుద్యోగులకు తెలియదని నమ్మజాలం. కాని వారికి కోట్లకొలది రయితులతో సరాసరి సంబంధం కల్పించుకొనుట దుస్తరమనిపించింది. తమ రాజ్యమును సుస్థిరపరచుకొని, లక్షలకొలది ప్రజలను స్థానిక జమీందారుల తోడ్పాటుతో తొక్కిపట్టి వుంచాలనుకున్నారు. భూములను ప[illegible]యతలచలేదు. రయితుల హక్కులెట్టివియో విచారించలేదు. లాండురికార్డుల చేర్చలేదు. శిస్తుల సెటిల్ చేయలేదు. రయితుల రక్షించాలనే యేమ ఆలోచన పొందలేదు. తమ యిష్టమొచ్చినట్లు, కొలుదారుల స్థితిగతులపై మన

(మిగతా 11 వ పేజీ 1 వ కాలమ్ లో చూడుడు)

రంధ్రాన్వేషి

దర్శ్యలవారి దానం — పొనకా పట్టయ్య, స్వతంత్ర—మంత్రి రాజన్ వాచాలత.

దర్శ్యలవారి దానం:

వెంకటగిరి రాజాగారి పాఠశాల ప్రధానాచార్యుడు దర్శ్యల వెంకటసుబ్బయ్యగారు స్వర్గస్థుడైన పుత్రుని స్మారకచిహ్నంగా స్కూలులో మధ్యాహ్నం యీతూర్లుతినే విద్యార్థులకు ఇల్లు కట్టిస్తున్నారట! నిజంగా పాత్రమైన దానం- అర్హతమైన స్మృతి! కాని బ్రాహ్మణులకుమాత్రమే అని అపవిత్రం చేయకుందురుగాక!

దీనికంటే ముందు హెడ్ మాస్టరు గారు చెయ్యాల్సింది- పిల్లల పోషకులు అప్పుపడేటట్లు చేసేది ఒకటివున్నది. దాన్నిగాన చేసివారా అన్ని అందాలా శ్రేయస్కమే! ఏమిటంటారా?—

హైస్కూలుకు సంబంధించినంతవరకు మంచి కట్టుబట్టాలు లేకుంట- కమిటీవారి పక్షపాతం వీరు ఎట్లా మాన్పగలరులేండి- అయ్యవార్లు చాలమంది పాఠాలు బాగా చెప్పటంలేదుగదా- సిలబస్ పూర్తిచేయడంలేదు. పోయినసంవత్సరం 4 ఫారం గతిఏమి? ఇంకా కొందరు అన్ క్వాలిఫైడ్ అయ్యవార్లు ఇంగ్లీషు తప్పుల తడికగా చెప్పుతున్నారు. స్వామీ, యీ ఘోరాన్ని సవరిస్తే మీకు పిల్లకాయలు వారిపోషకులు తరతరాలు ఋణపడివుంటారు. ఈ సంవత్సరమైనా కొంచం చురుకుగా పనిచేయండి.

* * *

పొనకా పట్టయ్య:

స్వతంత్ర పత్రికకు ఈ దినాలలో బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారి తిట్లుకుపోను యితరులను- వారి జోలికి ఎన్నడు రానివారిని- నిష్కారణంగా తిట్టను చోటు, అవకాశం దొరికిందంటే చాలా ఆశ్చర్యంగావున్నది. పట్టయ్య [మాదండి వాళ్ళ గాని వ్యంగ్యం] గోపాలరెడ్డి కడప ప్రొక్యూటం మంత్రిఅయిన యీవాడుగాదు- జయిలుకుపోయిన ఆనాడుగూడా అదే సంబంధం. ఒకవేళ బ్రతికి చెడిన పేదవారు ఏదో ఆశతో న్యాయ్యసమ్మతంగా అభిమానులను ఆశ్రయించడం తప్పా! ధనికులయ్యే- కాదు జమీందారులైయుండి- బి. ఏ. పుస్తకాలు చదివి ప్యాసై, 20000 రూపాయంబడి వచ్చేటేవాలయాన్ని పాలించే రెడ్డిగారి అల్లుడు, రామచంద్రారెడ్డిగారు కొత్తగా పాను గల్లు పంచలు ప్రాశీ, ప్రాఘవానికివచ్చి, ప్రెసిడెంటు అయి లక్షలు సంపాదించి పాతఅప్పులు తీర్చుకుంటే పేద పట్టయ్యసంగతి ఆనాలనా? ఏంది ఆ వాళ్ళగాడు చూసేది ముందు? ఇంకా రామచంద్రారెడ్డిగారు- వారి అనుచరులు కుటుంబీకులు ముందుముందు ఏ గొడుగులు పట్టుతారో చూడాలగాని. రామచంద్రారెడ్డిగారు మూర్తిమంతమైన నిష్కా... ఏమి? పునరుత్థానం లేకుండా యీ రాజకీయ సమాధిలోనే వుంటారా యీ పెద్దలు! చూస్తాంగా కాలగర్భంలో గల కథలను.

ఒకమా... మేము వ్యక్తిగతంగా గాని, సమష్టిగ ...ని ఆ... కవారినిగాని ఆకుటుంబాన్ని గాని ... ఎవ్వ... ఇంకా వారిఅందరికీ ఒకఅంతస్థులో ... వ్వలేమే! యువకులు సల్లాపాలు ఆడదగిన ... తుల్లీలు, పెద్దలు ఆదరణీయులు. యీసభ్యత ... నీ రాముని ...డయ్య ఆదరించవలెనా? ఎందుకు ఓ... చూడ మంట... కక్కడ? (మొన్నటి ...టికలో 2 పోట్లు) మీరు, జమీన్ రైతు పరిభా...లు. వారితో ఢీకొనండి. కావని మామీద ...సరిలేదా 'జ, రై' వారినే కలను అవాల.

* * *

రాజన్ వాచాలత:—

అబ్బా! ఏంమార్పు నేటి కాంగ్రెసువారు కుల తపవ్యాపాలలో! ఆత్మబలిదానము- త్యాగము- అగ్నిరక్తము- పేదలు- జైలు- లాఠీలు పోయి సక్రమమార్గమై- తొందరపడకర్దు చిక్కుపడండి అండం- మండలించి నిర్బంధించుల కదలడం మాత్రం కన్పిస్తున్నది. మంత్రులైనదానివల్ల కాంగ్రెసుపక్షం 1000 రెట్లు ఎదిగింది అనక తప్పదుకాని, కొందరి మంత్రులమాటలు అవమానకరంగా వున్నవి. రాజన్ గారు గవర్నరుగారు మన వియ్యము- మన సఖుండు- మన బాంధవుడు మన గురువు- మన దైవం- అని పొగడుట అబ్బా! చాల ఏవగింపుగా వున్నది. నిజంగా గవర్నరుగారు గొప్పవారే! కాని, ఆ నేమాటలు ఉచితంగా పదవికి ఔచిత్యం మార్చేటట్లు వుండవని లేదా? మెట్టుప రాజన్ గారు ఎంతమహాత్యాగులైనా- సర్దార్ కార్ జంటయైనా, అరవలు కొట్టటి సాంబార్ మాదిరి లొడలొడ అన్నారు.

—హాలికుడు.

బెజవాడ, గన్నవరం తాలూకాల

రైతు రక్షణయాత్ర

బెజవాడ, గన్నవరం తాలూకా రైతుసంఘముల యాజమాన్యమున 15—8—37 తేదీన ఈడుపుగల్లునుండి బయలుదేరును. అందు చేర్పు... వారు పలనుండి మార్చినే. కాన 13—9—37 తేదీ లోపల దరఖాస్తులు బెజవాడతాలూకా రైతు సంఘ కార్యదర్శి, ఈడుపుగల్లు పోస్టుకు పెట్టుకో వలయును.

రైతుదళాధిపతి:— కొల్లిపర సూరయ్యగారు

ప్రారంభకులు:— పొద్దవాబ్మయబ్రహ్మ దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యగారు.

పతాకోత్సవము:— చుండి జగన్నాథంగారు

కార్యక్రమము

15 తేది:— ఈడుపుగల్లు, పెనమలూరు, చోడవరం, కాసనాదిలంక, మద్దూరు, రొయ్యూరు, వల్లూరిపాలెం;

16 తేది:— వల్లూరు, భద్రాచపాలెం, చాగంటిపాడు, పెనమకూరు, మేదూరు, కృష్ణాపురం, పెమమళ్ళు, అగినపర్రు.

17 తేది:— వీరంకిలాకు, కపిలేశ్వరపురం, మంటాడ, పురయ్యూరు, గండిగుంట, ఆకునూరు.

18 తేది:— కోలవెన్ను, మానికొండ, తరిగొప్పుల, వేంపాడు, కొల్లిపాడు.

19 తేది:— వెలికిపాడు, వుంగుటూరు, ఆముదాలపల్లి, కొయ్యగూర్చపాడు, గారపాడు,

20 తేది:— చిరివాడ, మొవ్వారిగూడెం, కానపోలు.

సుంకర సూర్యనారాయణ,
అధ్యక్షులు.

నెల్లూరుజిల్లా సోషలిస్టుపార్టీ సభ.

సోషలిస్టుపార్టీ 7 తేది యిత్తరాజు గోపాలరావుగా రధ్యక్షతన సమావేశమై క్రిందితీర్మానము గావించెను.

(1) సెప్టెంబరు 3 వ వారంలో మహాసభ జరుపవలెనని (2) అండమాను దీవులకు సానుభూతి చూపుచును తీర్మానములు గావించబడెను.

కులిశాఘాతం:

1. జస్టిసువారికొకమాట:

అయ్యలారా,

మీరు స్వార్థంకోసం 'బ్రాహ్మణేతర' వాదం లేపి యువకుల కులోత్సవాములుగాచేసి, అందరిచేత తిట్టించి, గోపాల గర్భగుడిలో మీరందరూ బ్రాహ్మణులను శాస్త్రోక్తంగాక-ఉద్యోగరీత్యా పూజించి, ఆదరించి, ఉద్యోగాలిచ్చటానికంటే వంచనవున్నదా? పిల్లలు యిదితెలిసాక మోసపోతారు. మీరు అధికారంలో వున్నంతవరకు నూటికి 10 కూడా బ్రాహ్మణేతరులకు చేయలేదే! ఇది ద్రోహంకాదా? యిట్టి మీరు కాంగ్రెసు బ్రాహ్మణగుట్ అనడం ఎందుకయ్యా? యీపూలా రుచే మొదటి తలిరు మీ లక్ష్మణస్వామి కిచ్చారే! నిజంగా- మీదినాలలో బ్రాహ్మణులు లాభపడినట్లు యిప్పుడు మీరు అండగావుండిన బ్రాహ్మణేతరులు బాగుపడుతారు. చూడండి. పొనకా గోవిందురెడ్డిగారు తిరుమల కొండారెడ్డిగారి మాట మీద ఒక తెలుగుపండితునిపని నాకిరేని బ్రాహ్మణేతరులను కాదని ఉద్యోగంలోవున్న బ్రాహ్మణునిచ్చి హైపెచ్చు మిమడిన్యూలు అయ్యవారి పనికి ఇంకొక అయ్యవారిని భుజాలమీద మోసినారు.

[వీరక్క పెండ్లిలో పేరక్క కోలాటం ఏమిటంటే: తిరుమల కొండారెడ్డిగారు గోపాలరెడ్డిగారికి కావలిలో పంగనామం పెట్టింది నిజం అన్నమాట: యిప్పుడూ వారిని బోర్డులో కాంగ్రెసువారు నమ్మకుండటం సబబే అన్నమాట]

మునిసిపాలిటీలో ఒకటీచరుపని ఖాళీపడితే ...టు- ఎక్సఆఫీషియల్ రామచంద్రారెడ్డిగారు ఒక బ్రాహ్మణునికి ఘూనైన రికమెండేషన్ వ్రాసియిచ్చినాడు. రేపాల దశరథరామిరెడ్డిగారు కూడా ఇంకొక భూదేవిని పూజించినారట- ఇంకనైనా బ్రాహ్మణేతరులు కన్నులు దెరచి- స్వార్థపరులు చేసే కులతత్త్వప్రకోకలు విడకుండా జాతీయతను వుపాసించండి.

—మిత్రుడు జ. రై.

2. మూలపేట సంస్కృత పాఠశాల వారి కొకమాట.

విప్రోత్తములారా,

గవర్నమెంటు గ్రాంటు- 99 పాల్లు బ్రాహ్మణేతరులదబ్బు భోజనంచేస్తూ మీనమ్మలలో శూద్ర విద్యార్థులను నీచంగా చూస్తున్నారంట ఎందుకయ్యా? ఇంకా శూద్రుల పాపపుగిన్నె నిండలేదటయ్యా. ప్రిన్సిపాల్ గారు- ఒకవిప్ర... శూద్రవిద్యార్థి దగ్గరకు చింతపండుపాతే- ...నబీజానికి పుట్టలేదా? అన్నారట. ఇంకో... ఇట్లే ఇంకొకరిని అనరానిమాట అన్నా... ఇదేమటయ్యా న్యాయం? అందులో సమానా...

కాలం యిస్తే గవర్నమెంటుభవనం తినడం- అటవర్నెంటు హరిజనులను ఉద్ధరించే కాంగ్రెసు సభదం ఆ నే యీదినాలలో కూడా ఇంత దారుణమటయ్యా. మన్ననలు- ప్రభుత్వం- విద్యాశాఖవారు యీఅత్యాచారాన్ని అదనుమట్టించాల. ఇంతకూ యీసంస్థకు డబ్బుయిచ్చే పాదరక్షవులకు బుద్ధివుండేగా!

—మిత్రుడు జ. రై.

3. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ గారికొకమాట

జనాబ్, ఆలేకుంసలాం,

మీరు పార్టీరంగులు మార్చినట్లు పూసరవిల్లి కూడా మార్చలేదు మహాత్మా. పాపం రామచంద్రయ్య వుత్తరాణముతూరుగారితో తగువు పెట్టుకొని 'మాపార్టీకి నమ్మకమైనబంటు' అని మీకు ముద్రకొట్టియిస్తే 'నాగోపాల్ చేసినారుగాని రెడ్డిగారు ఏంచేసినారు?' అంటారంట. ఇది న్యాయమా? యీగొడవ నాకెందుకులేండి. ఇది పోనీగాని ఆనరబుల్ గోపాలరెడ్డిని- మంత్రిగా చాలాకోరుగా తాగినవాళ్లమాదిరి తూలనాడుచున్నారట నే- మరలా ఎందుకయ్యా ఆమంత్రి పంచలకు వద్దన్నాప్రాకడం? మీకంటే గొప్ప 'లీగల్ బ్రెయిన్స్' లేదనేనా దుర్గంనుంచి తమరిని దిగుమతిచేసింది? తమరు యీపనికోసినట్లు గోపాలరెడ్డిగారు మంత్రిత్వాన్ని సాగించలేరా? నిన్న దశరథరామరెడ్డిగారి విందు మిమ్ము భాయి భాయి చేయడానికి కాదుకదా!

సంగతిలో సంగతి: తమకు యిప్పటి ఫీజు చాలదని మనవి అర్జీలు తయారుచేసినారట నే, తమ మేధాసంపత్తికి యీధర్మం చాలదా?

—చెప్పదకండి - కొత్తపూరు - సర్దుకోండి.

—మిత్రుడు జ. రై

బీహారు రైతుల కోర్కెలు

9 తేదిన బీహారురాష్ట్ర రైతుసంఘమువారు గావించిన ప్రత్యేక సమావేశమందు క్రింది తీర్మానాలు గావించబడెను.

(1) వ్యవసాయదారుల ఋణములను 5 సం॥ల వరకు వసూలుచేయకుండ నిలుపవలెను.

(2) వ్యవసాయదారులకు తక్కువ వడ్డీలకు ఋణములు లభించునట్లు చేయవలెను.

(3) సాహుకార్లు కాంపౌండువడ్డీ విధించుటకు వీలులేకుండ చేయవలెను.

(4) వ్యవసాయపనివారికి కనీస జీవనభృతి ...పవలెను.

(5) ...సహకారపతి సంఘములను పునర్నిర్మించ... ...ముదాయకంగా రైతులు వ్యవసాయ... ...టను ప్రోత్సహించి, అట్టి పొలములు ...లెను.

కొత్తనీరు - పాతనీరు

కొత్తనీరువచ్చి పాతనీరును కొట్టివేస్తుంది. ప్రతియేటా వరదల కాలములో యిది జరుగుతూవుంటుంది.

...దేవిధంగా ఈ వ్యాధి తీవ్రత, తీక్షతగల నెత్తురు రక్తే పాత నెత్తురుయొక్క బలహీనత, మాలిన్యము, ఇంకా మాయ...పోతుంది. జీవనము సుఖప్రదమౌతుంది.

క్రొత్త నెత్తురునకు అంతే యిచ్చ..కు నియ..డి అమృత. అమృత చేరిస్తే మీకు క్రొత్త నెత్తురు కుదురుతుంది దానితో క్రొత్త జీవనము కూడా లభ్యమౌతుంది—

క్రొత్త రక్తానికి

'అమృత'

జీవరక్షకీరం — ఎస్సాను — మద్రాసు.

విలేఖరులకు హెచ్చరిక.

ఇక్కడ పోస్టులో పంపు కాగితాల రెండువైపుల వ్రాయకూడదు. పోస్టుఆఫీసువారు కవర్లను తెరచి చూచుటకు అవకాశముండరాదు. కొందరు వారి కట్టిపంపుటవలన మేము పెనాల్టీ చెల్లింపవలసివచ్చుచున్నది. ఇకమీదట అటువంటి కవర్లను మేము అంగీకరించక త్రిప్పి పంపెదము. కాన వ్యాసకర్తలు, విలేఖరులు యీవిషయము గమనింప గోరెదము.

— మేనేజరు.

జమీన్ రైతు

13—8—37.

జమీన్ రైతుల రక్షణ

3

ఎస్టేట్లు పేరుకు ప్రైవేటుసొత్తుగా అనుకున్నా ప్రభుత్వానికుండవలసిన జవాబుదారీలన్నీ ఉన్నవే శాశ్వత పరిస్థితి. కాని జమీందార్లు మాత్రం ఆలా అనుకోవటంలేదు. ఎస్టేట్లు తమ స్వంతభాగ్యమని ఎట్లా ప్రవర్తించినా తమ్ము అడిగేదిక్కులేదని సంచరిస్తున్నారు. ఇపుటికాకా. సామాన్యంగా చూచేవారికి విరు రాజులా రైతులా అనే మీమాంస కలుగకపోదు. రాజులందామా అధికారాలు లేవు. రైతులందామా అంతా తలతిక్క. కాబట్టి యీ అనామకమైన జాతి నేటి కాలపరిస్థితుల బట్టి ఎంకుండాలో అర్థంగాని వ్యవహారం.

ఆపరిస్థితులు తర్వాత యోచిద్దాం. ఎస్టేట్లనేవి కొన్నిఉన్నవి. ఆఎస్టేట్లలో వందలకొలది గ్రామాలు, లక్షలకొలది ప్రజలు యీ జమీందార్ల పుట్టుటకు ముందునుండి ఉన్నట్లే. ఆనాటి పూర్వోత్తరాలు ఎట్లావదిలినా యీరైతులు ఒకనిర్భాగ్యపు ప్ర[...]లో, అంధకారబంధురంలో, మాను దీవులకంటె అధోలోకంలో, స్వేచ్ఛలేకుండా, వెల్తురు లేకుండా న్యాయంలేకుండా, నోరులేకుండా అధఃపతితులైయున్నారు. వారే నిన్నటి రంగుపెట్టెల్నుజూచి ఆనందించింది, సాహసించింది, పూజించింది. ఆయంధకారబంధురమైన అగాధ బావిలోనుండి బ్రతుకుమీద ఆసవదలి పచ్చపెట్టెను పూజించుటలో కాంగ్రెసువెలుగే వారిదృక్పథమున కనిపించిన ఆశాకిరణం.

అట్టి అధఃపతితుల విషయమై కాంగ్రెసుమాత ఏమి ఆలోచిస్తున్నదో కాని తన్నువారణోపాయానికి వెంటనే చేయవలసిన కర్తవ్యాలమాత్రం ఆ పతితజాతి సూచిస్తున్నది.

తర్వాత చట్టాలసవరించటం పూర్తిగాం నేడే ఎస్టేట్లవాలనన్నా దక్కదిగాలగదా మార్గమెట్లా? జమీందార్లు తాము పాలించుకోలేరు. రామరామ కుక్కమూతిపిందెలు పుట్టుచున్నవి. సినిమాఆక్ట్రస్ ముఖంమీద తళతళలాకు విస్కీబ్రాండీలుకూడ యీ కళ్ళుండే గుడ్డివారికి కానరావడంలేదు. రైతులు దిన దినం అధోగతిలో పడిపోతున్నారు.

కావున వెంటనే కాంగ్రెసు మంత్రులు ఆయాఎస్టేట్ల తరబడినిబట్టి కలెక్టరుమొదలు చిన్నఉద్యోగివరకు ఉండే గవర్నమెంటు అధికార్లకు ఎస్టేట్లను సంపూర్ణాధికారాలతో అప్పగించి వారికి తగు బుద్ధిమాటలు చెప్పి కనికర దృష్టితో, సమత్వం పాలించమనిచెప్పి లక్షలాదిగా ఎస్టేట్లకు రైతులు చెల్లించాలసిన శిస్తు బకాయిలకంతా చట్టమేదైనా వచ్చేవరకు మారటోరియం ప్రకటించి వెంటనే ఎస్టేట్సు ల్యాండు ఆక్టు సవరణకు పూనుకోవాలె. కోర్టుఆఫ్ వార్డ్సు పెత్తనంగాక మరొకవిధంగా అధికారాలివ్వడానికి లేదు. [...]త్వం పిలిపించి గిరిగీచినచో సంస్థా[...]కారాల్లో ఫవరు ఆఫ్ అటర్నీ[...] నమస్కారంతో అప్పజెప్పిపోతారు. వెంటనే రైతులకు యీ విధమైన రిలీఫ్ అయినా యివ్వకపోతే ఎన్నికలానంతరం ప్రజలను పీరుపెట్టే బాధ రామ! రామ!! వద్దురా భగవంతుడా అనిపిస్తుంది.

వెంటనే ప్రధానమంత్రిగారు యీ సమస్యను తేల్చుట అవసరం. ఈమహా సముద్రంలో యీదిన గిరిగారివంటి మహాసీయులు ఉచితసలహా నిత్తురని ఆశయము.

జమీన్ రైతుల విషయమున ఏసం[...]ం ప్రారంభించినా బడ్జెటుకు సం[...] ప్రశ్న. లాభమేగాని నష్ట[...]. మరిన్ని ఎన్నోడిపార్టుమెం[...] తగ్గించే ఉద్యోగి గణానికంతా [...]ధారం చూపినట్లవుతుంది.

తక్కినవిషయాలు ముందు చర్చింతుము.

—

జమీందార్ల బీతావహము.

సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రధాన మంత్రి జమీందారీ రైతుల దుస్థితి బాగుచేయుటకు ఒకబిల్లును తీసుకొనిరానున్నారు. ఇందుకు జమీందార్లు గాబరాపడి యిటువంటి బిల్లులను తీసుకొనిరాగూడదని ప్రతిఘటించుటకు సంయుక్తరాష్ట్ర గవర్నరు వద్దకుపోయి విన్నవించుకొనగా బిల్లు స్వరూపము తెలియనిది ఆక్షేపణలను వినుటకు గవర్నరు నిరాకరించిరట. అందువలన జమీందారులు మరింత భీతావహులైయుండి వైస్రాయివద్దకు రాయబారము వెళ్లిరని తెలియుచున్నది.

—

ఈవారంలో కాంగ్రెసు మంత్రులేమి చేశారు?

నిన్నటి రోజున కాంగ్రెసుమంత్రులు ఏమిచేశారని పట్టణాల్లోను, గతవారంలో యేమిచేశారని వారం త్రిగుణాలు చేగ్రామవాసులను ఆతురతతో ఎదురుచూచే రోజులివి. కాంగ్రెసుమంత్రి పదవులను స్వీకరించడంతోనే భారత రాజకీయ చరిత్రయందు నూతన శకం ఆరంభమైంది.

మద్రాసు రాష్ట్రం

గతవారంలో మద్రాసు రాష్ట్రంలో జరిగిన మార్పులేవనగా (1) యికపై లోకల్ బోర్డులపై జాతీయపతాకం ఎగురవేయకూడదని నిషేధించారు. ఆనిషేధాన్ని వీరు తొలగించారు. (2) సెకండరీ పాఠశాలలో ఒకటి, రెండు, మూడు ఫారములలో హిందీని నిర్బంధముగా నేర్పుటకు ఉత్తర్వులు త్వరలో గావింపనున్నారు. (3) రంపవితూరి ఖైదీలను విడుదలచేసిరి. (4) గవర్నమెంటు పెన్షనరులు సక్రమమగు రాజకీయ పార్టీలలో చేరవచ్చుననియు, శాసనసభలు, స్థానికసంస్థల ఎన్నికలకు పోటీచేయవచ్చుననియు ప్రకటించిరి. (5) కన్ననూరు జైలులోనుండు ముగ్గురు రాజకీయ ఖైదీలను, రాజమండ్రి జైలులోనుండు పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యను తిరుచునాపల్లి జైలులోవుండు కొందరిని విడుదలచేసిరి. విద్యావిధానమునందు గొప్ప మార్పు గావించనున్నారు.

మునిసిపల్, స్థానికసంస్థల ఎన్నికలందు సదరు [...]ల ఉద్యోగుల బంధువులు, వారి ఆశ్రమము[...]వారు ఎన్నికలందు నిలువరాదను నిబం[...]ఒగించుటను ఆలోచించుచున్నారు.

ఒరిస్సా రాష్ట్రం

ప్రభుత్వమువారికి కావలసిన వస్తువులన్నిటిని జైళ్ళనుండి పారిశ్రామిక శాఖద్వారా కొనవలెననియు, మొదట రాష్ట్రమున తయారగు వస్తువులకు అభిమానము చూపవలెననియు, వస్త్రములకు అభిమానము చూపవలెననియు, ఈరెండును చాలనిచో సాలెవారు నేసిన బట్టలకు అభిమానము చూపవలెననియు ఉత్తర్వులు చేయబడెను.

బొంబాయి రాష్ట్రం

బొంబాయి అసెంబ్లీ సభ్యురాలు శ్రీమతి హంసమెహతాగారు ప్రధానమంత్రి పార్లమెంటరి సెక్రటరిగ నియమింపబడిరి.

కాంగ్రెసు ప్రచారకులపై నిషేధములు తొలగించిరి.

—

ఒరిస్సాలో వరదలవలన 400 వందల చదరపు మైళ్లు విస్తీర్ణముగల ప్రదేశమునకు నష్టము కలిగినది. వీటివలన పంటలకు ఆస్తులకు విపరీతనష్టము

—

విభక్త రాజ్యాలు!!!

రాజ్యాంగ అసెంబ్లీ సమావేశంలో కాంగ్రెసు సభ్యుడు రంగస్వామి అయ్యంగార్ 1902 సంవత్సరపు అవిభక్త రాజ్యశాసనాన్ని రద్దుచేయాలని ఒక బిల్లు ప్రవేశపెట్టుతారు.

అంటే జమీందారీ వృక్షం వ్రేళ్లమీద పదునైన గొడ్డలిపెట్టినట్టే! ఇప్పటి జమీందారీలు కలిగి కలిగి చిన్నరైతులైతే గడ్డకట్టిన పాపం పోయి రైతులు బాగుపడతారు.

* దీనికి ఒక్కదానికే జమీన్ రైతులు ఋణపడివుంటారు.

పి. సుందరయ్యగారు.



ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సోషలిస్టుపార్టీ కార్యదర్శి. రాజద్రోహనేరమునకై కాకినాడలో శిక్షవిధింపబడి రాజమండ్రిజైలులో శిక్షననుభవించుచుండిరి. వీరికింకను రెండునెలలు శిక్షవుండగనే యీవారమున ప్రభుత్వమువారు విడుదల చేసిరి.

అండమాను ఖైదీల నిరాహారదీక్ష.

అండమాను ఖైదీల కోర్కెలను ఇండియా ప్రభుత్వంవారు నిరాకరించినందున అండమాను దీవులలో రాజకీయఖైదీలు 250 మంది నిరాహారదీక్ష పూనియున్నారు. కొందరిస్థితి ప్రమాదకరంగావుంది. వీరిని విడుదలచేయుమని భారతదేశమంతా సభలు జరిపారు. కాంగ్రెసునాయకులంతా ప్రకటనలు గావించారు. కాని ఇండియా ప్రభుత్వం ప్రజాభిప్రాయాన్ని గమనించినటుల లేదు. నిరశనదీక్షను ముందుగ వదలినగాని వారి కోరికలు గురించి ఆలోచించుటకు వీలులేదని భారతప్రభుత్వం ప్రకటించింది.

—

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమునకు అధ్యక్షులు టి. ప్రకాశంపంతులుగారు మంత్రియగుటవలన యేర్పడిన ఖాళీకి డాక్టరు పట్టాభిసీతారామయ్యగారు ఎన్నుకొనబడిరి. బులుసుసాంబమూర్తిగారు అసెంబ్లీ అధ్యక్షులైనందువలన ఏర్పడిన రాష్ట్రసంఘ జనరల్ కార్యదర్శి ఖాళీకి గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారు ఎన్నుకొనబడిరి. బెజవాడ గోపాలురెడ్డిగారు మంత్రులైనందువలన యేర్పడిన కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యత్వఖాళీకి శేబూరు సుబ్బరామిరెడ్డిగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

* * *

కట్టుబాటుల నుల్లంఘించినందులకు ఆంధ్ర సోషలిస్టుపార్టీ కార్యవర్గము సస్పెండుచేయబడెను.

* * *

సేలంలో ప్రభుత్వంవారు తలపెట్టిన మద్యనిషేధకార్యమునకు తాము తమ ప్రచారకులతో కూడ తోడ్పడగలమని సోషలిస్టులు అధ్యక్షులు ముస్లిం మాసెస్ సంఘాధ్యక్షు[...] సెంటు తాయను హోటలు నివాసులును, [...] చను ఉద్యోగులును అగు ఖా. బ[...] యస్. ఎ. కరంగారు ప్రధానమంత్రి రాజగో[...]పాలాచారిగారికి తెల్పిరి.

* *

తిరుపతి [...]వమునకు రోడ్డు [...]యుసంగతి యింకను నిర్ణయముకాలేదు. అందుచే [...] మూడునుండి మోటారుల కనుకూలము [...]గనుండు రోడ్డునిర్మించు కార్యమును ప్రస్తుతము నిలిపివేయవలెనని మంత్రి డా॥ టి. యస్. రాజన్‌గారు స్థానిక పరిపాలకులు గారికి ఉత్తర్వు పంపిరి.

—

మొదట కాంగ్రెసు సేవకుడను, తరువాత మంత్రిని

ప్రభుత్వం ప్రజలది ప్రజలు తోడ్పాటులేనిచో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం కూలవలసినదే!



గౌ॥ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు

గౌ॥ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు నెల్లూరు పురమందిరమున 10 తేది సా॥ జరిగిన బహిరంగ సభలో యిచ్చిన ఉపన్యాస సంగ్రహము:—

17 సంవత్సరాలుగా అనేకమంది మంత్రులు, ప్రధానమంత్రుల ఉపన్యాసములను మీరు విని యుండవచ్చును వారి ధోరణిలో మాట్లాడుటకు నాకు తెలియదు. నాతలంపులు, నాసాంప్రదాయములు వేరు.

నేను సామాన్య యువకుడనుగ మాట్లాడెదను. మంత్రిగా మాట్లాడుటలేదు. అహోదాకవచ్చినదని గర్వపడుటలేదు. నేను దేశాంతురుడను గాను. మీలో ఒకరిని. నాతోగూడ వేలూరుజైలులో రాళ్లుకొట్టినవారిని, త్యాగముచేసినవారిని మరువ జాలను. పార్లమెంటుహాల్లో కూర్చొని మీమీద అధికారం చలాయించుచున్నానని తలచినచో కాంగ్రెసువారికందరికి ద్రోహం చేసినవాడినయ్యెదను. నేను కాంగ్రెసువాడిని కాకుండినచో మంత్రినైయుండజాలను. మీఓటు బలముచేతనే గాంధీటోపీలతో పార్లమెంటుహాల్లోనికి పోవుచున్నాము. కాంగ్రెసు వారంటే బికషుకులనియు, పావలాచందాదారుల చేరమని అడిగితే వీరికింత కన్నపనిలేదనియు చెప్పటతోలగిపోవలెను. గాంధీగారి నాయకత్వంక్రింద అనేకమంది రక్తముపారినది. అనేకప్రాణములు దేశమాతకై అహుతియైనవి, వేలకొలది స్త్రీలు జైళ్లనలంకరించిరి.

గతఎన్నికలలో ఓటిచ్చినంతమాత్రమువనే మీ ఓటుతో యికమీదట అగత్యంలేదని అనుకోనగూడదు. అవకాశం వచ్చినపుడెల్లా కాంగ్రెసును బలపరచవలెను. ఆకలిబాధఅంటే లాభంలేదు. మీరు కిస్తులుకట్టుచున్నారు. ఆకలిబాధమీది. ప్రభుత్వం వ్యతిరేకంగా నడచినచో మీరాప్రభుత్వాన్ని ఏమైనా చేయవచ్చును మంత్రులందరును కాంగ్రెసుతాకీదుకు లోబడివుండవలసినవారు. జవహర్లాలుగారుగాని, రాష్ట్రసంఘములుగానిపంపు వుత్తర్వులకు మంత్రులు శిరసావహించవలసినదే.

జిల్లాబోర్డులు, మునిసిపాలిటీల వుద్యోగులు ఏ పార్టీకిగాని సహాయపడకూడదు.

స్వరాజ్యసమరం మంత్రిపదవుల స్వీకరణముతో ఆగిపోయినదనుకోవద్దు. స్వరాజ్యపోరాటంలో యిది ఒక [illegible] కాదను, [illegible] వున్నాము. [illegible] దను. నేడు [illegible] సమర్థవించు [illegible] కోర్కెలను [illegible] చిరవధు [illegible] వారిలో [illegible] ద్రోహ [illegible] తలంతుడ [illegible] లేనిచో [illegible] మనమే [illegible] కాంగ్రె [illegible]

రాబోవు మునిసిపల్ ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే ఓటు యివ్వవలెను.

కిస్తులు చెల్లించేవారు మీరు, వసూలుచేసేది కలెక్టరు, కప్పు పెట్టేవారము. ప్రభుత్వం మీది మీ యిష్టప్రకారము నడుచుకోవలసియున్నది. మీతోడ్పాటు లేనిచో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం కూలవలసినదే.

ఇప్పుడు నూతనశకంఆరంభమైనది. ఎలాగైనా ఎన్నుకూడవచ్చిన ఐ. సి. యస్. కలెక్టరు ఖద్దరు మాటును ధరించివచ్చెను. మద్రాసుగవర్నమెంటు సెక్రటరీ ప్రాకాశంగారు పార్లమెంటుహాల్కి ఖద్దరుమాటుతో వచ్చుచున్నారు. ఈ నూతన మార్పు ఎటులవచ్చినది? కాన ప్రతివారును ఖద్దరును ధరించవలెను. నెల్లూరు జిల్లా కందుకూరు కనిగిరి తాలూకాలలో ఖద్దరుత్పత్తి జరుగుచున్నది. మీరు ఖద్దరుధరించినచో ఆకలిబాధకులవటించు ఆ మెట్టతాలూకాలవారికి జీవనోపాధి కలిగించిన వారయ్యెదరు. మీవలన దినానికి అర్థణా వారికి చెందుటవలన యెంతకో మేలుచేసినవారయ్యెదరు.

*

నెల్లూరుజిల్లాలో గౌ॥ గోపాలురెడ్డిగారి ప్రోగ్రాం.

మద్రాసు ప్రభుత్వ స్థానిక శాఖామంత్రి గౌ॥ గోపాలురెడ్డిగారు 10 తేది వుదయం 4 గంటలకు మెయిలులో నెల్లూరుచేరిరి. ప్లాటుఫారం మీద జిల్లా కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటు, మరికొందరు కాంగ్రెసు ప్రముఖులు, జిల్లాకలెక్టరు, సూపరింటెండెంటు, ఛేర్మను, కమీషనరు మరికొందరు అధికారులు స్వాగతమిచ్చిరి. వెంటనే రెడ్డిగారు తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారి యింటికివెళ్లి కాఫీ పుచ్చుకొని స్వగ్రామమగు బుచ్చిరెడ్డిపాలెమునకు వెళ్లిరి. అచ్చట 8 గంటలకు బేలూరు సుబ్బరామిరెడ్డి గారధ్యక్షతన బహిరంగసభ జరిగెను. బేలూరు సుబ్బరామిరెడ్డిగారు మంత్రిగారి గౌరవార్థము విందుచేసిరి.

మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు నెల్లూరువచ్చిరి. 2 గంటలవరకును యిక్కటర్ వ్యూలిచ్చిరి. తరువాత ఒక గంటకాలము కాంగ్రెసు ఆఫీసులో తోటి కాంగ్రెసువారితో ఇష్టాగోష్ఠిసల్పిరి. మునిసిపల్ స్కూలు టెంజర్ల యిబ్బందులనుగూర్చి వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారొక మెమొరాండము నిచ్చిరి. గ్రాంటుస్కూళ్ల టెక్కలను యింకను యివ్వలేదని 16 మంది మేనేజర్లు విద్యాశాఖా మంత్రిగారికి పంపుతున్న విజ్ఞప్తి కాపీని ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య యం. యల్. ఎ. గారు సమర్పించి, [illegible]

లఘువిమర్శనలు.

సంజయుడు.

ఎన్ముకోవాల్ కొన్నాళ్లు పండితులారా! ఇంత వరకును గ్రాంటు టెక్కలు యివ్వకుండా ప్రతి పత్రికలో మీ పరిపాలన అందరం విమర్శిస్తుకుంటుండ మంత్రులవరకును మీ అసమర్థతను గురించి అర్జీలుపోయినా మీ కేమో కండ్లు తెరవటమున్నారు. ఇది మీ అసమర్థతయా? లేక ప్రెసిడెంటుగారిని సంతసింపచేసే మొఖమాటమా? గౌరవాలకోసం పదవులు అధిష్టించేరోజులు కావివి. చేతనైతే మీ ధర్మాన్ని సరిగ్గా చేయండి. చేతగాకపోతే రాజీనామాయిచ్చి ఆఫీసుల్లో నుండి బయటికి రాండి. అంతేగాని లేదటీచర్లను గోడుగోడనిపించి జిల్లాకు అపకీర్తి తీసుకోరావద్దు. మీరుమటుకు అపకీర్తిలేదంటారా, వుంటే కొన్నాళ్లు యీ అధోగతి ఎందుకుపడుతుంది?

* * *

పూరంతా గర్హలుపుట్టి డైరక్టర్లు మారితేనే గాని ఫండుపరిస్థితులు చక్కబడేదానికి అవకాశం లేదని అబాలగోపాలం అంటుంటే యింకా ఆపదవులను అంటుకొని కూర్చొనుచూస్తే యీ డైరక్టర్లకు గల ఆత్మగౌరవం బయటపడుతుంది. ఇప్పటికి ముగ్గురు రాజీనామాయిచ్చారని తెలుస్తున్నది మిగతవారుకూడా నిజంగా ఫండుశ్రేయోభివృద్ధి కోరేవారైతే వెంటనే రాజీనామా యివ్వక తప్పదు.

* * *

ఉత్తరబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారూ! మొన్న డిప్టీయిన్స్పెక్టరు ఆన్ లోకల్బోర్డునిమాదానుకు వచ్చినపుడు కాంగ్రెస్పార్టీవారు యిన్స్పెక్టరు వేసిన ప్రశ్నలకు సమాధానంచెప్పుతూ స్టేటుమెంటు యివ్వగా తమపార్టీవారు యిన్స్పెక్టరు కాన్ఫిడెన్షియలుగా అంగీకరించమని మీయిష్టమువచ్చినటుల స్టేటుమెంట్లు యిచ్చేరటనే, 'కాన్ఫిడెన్షియలులో అవ్యక్తంబయటపడుతుందని భయపడాలేక మరెందువల్ల? కాన్ఫిడెన్షియలుచేసి ఒకపక్షంవద్ద స్టేటుమెంట్లు తీసుకోని రెండవపక్షంవద్ద వేరొకవిధంగా యిచ్చిన స్టేటుమెంట్లను తీసుకోమట ఎటుల న్యాయసమ్మతమో ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించవలసి వుంటుంది.

* * *

జిల్లా విద్యాశాఖాధికారూ! టౌన్లోవుండే గ్రాంటుస్కూళ్లలో డొంకతెల్లు వున్నాయని [illegible] [illegible] (క్షమాపణాల్లా)!

నెల్లూరు ముచ్చట్లు.

(విమర్శకుడు)

అమాత్యవీరునిగా గోపాలురెడ్డి గారు నెల్లూరులో కాలుపెట్టిన సందర్భంలో పోలీసు కూపరెంటు సీతారామరెడ్డి రెడ్డిగార్ని రిసీవ్ చేయగా బుచ్చిరెడ్డియిత్ నృత్యరు సూత్రం మర్యాదమూపక పోయినా మామూలుగా దాక్షిణ్యంతో స్వాక్రమ్మి శిలావ్రష్టిపరిశీలించినప్పుడు మీటింగు బందోబస్తులోనైనా నిమగ్నుడు కాలేకపోవటానికి కారణమేమన్నా చెప్పగలరా!

* * *

దక్షిణజిల్లాబోర్డు మీటింగు ఆగస్టు 30 తేదీన జరుగుతుంది. కమిటీల ఎన్నికలుకూడ అప్పుడే. నామినేషన్ స్థానాలు రెండుపక్షాల వారికి బోర్డువారే సప్లయిచేస్తారట. అపధర్మంగా అన్యథా వర్తించినా దక్షిణదిక్కును పాలించేది ధర్మరాజే గదా!

* * *

నెల్లూరువీధుల్లో ఖద్దరుగుడ్డలవారిసంఖ్య పెరిగినట్లు కల్మలంకూడ పెరిగిపోతున్నది. దండువారివీధి - తిప్పరాజువారివీధి సంగమంలో వీధిలోని పెంటకుప్ప వారంరోజులుగా రిమూవ్ చేయలేదని సాక్ష్యమిస్తాను. జిల్లాబోర్డ్ స్టాక్కు అధికార్లకే రోగ్ కొద్ది అసహ్యంగూడా పెరుగుతున్నది. అధికార్లను తగ్గిస్తే అసహ్యం ఉపసంహారమౌతుందేమో!

నెల్లూరు గ్రాంటు స్కూలు మేనేజర్ల దౌర్జన్యములు.

గ్రాంటుస్కూలు మేనేజర్ల దౌర్జన్యములు నానాటికి పెరిగిపోవుచున్నవి. అన్నిటిని వ్రాయదలచినచో భారతమంతయగును. యీమాటు ఒక్కవిషయము మాత్రమే వ్రాసితెక్కవదంతయు మరువ్యాసమున తెలిపెద. మేనేజర్లు కేవలం గ్రాంటులు తెచ్చుకొని టీచర్లకు యివ్వకుండా కల్లాడిపిస్తున్నారు. ఇందుకు ప్రబలసాక్ష్యము నెల్లూరు కోర్టులో జరుగు దావాలే. కొన్నాళ్లు వెంకట్రావు అనే మేనేజరుకు 100 కి 60 వంతులు యింక్రిమెంటుకో రు 8500 లు గ్రాంటు వచ్చింది. అంటే ఈ రు 8500 లో మూడోవంతు యింక్రిమెంటుగా వచ్చింది మేనేజరుకు మిగులుతుందన్నమాట. [illegible] [illegible] [illegible] ఎ., [illegible] 18 లు [illegible] 12-0-0 లు [illegible] 12-0 [illegible] [illegible] [illegible]

వెంకటగిరివారి

ఆగ్రహంగాని అనుగ్రహం గాని అవసరంలేదు.

ఆనే హెడింగుతో మీ పేపరులోని విమర్శ చూచినాను. విమర్శకుడు పేరు ప్రకటించుటలో దానికి కొన్ని సందర్భములకు కారణం అబద్ధాలు వ్రాయ బలసివచ్చినది—

రాజుగారు 30 తేది రాత్రి వారియొక్క పేటకు వచ్చేసరికల్లో వెంకటగిరి చేర్చినాము. 29 వ తేది సాయంత్రం ఆయనను జబ్బుచేయుటచేత వెంకటగిరి, వారియొక్క పేటలు తీసివేయవని వారు తలచియున్నారు. వారియొక్క పేటకు ఉదయం ఎన్ని గంటలకైనా రమ్మని తలచినారు. ఆ ప్రకారం వచ్చారు. సభ పూర్తి అయ్యేటప్పటికి 1 గంట అయింది. భోజనం పూర్తి అయ్యేటప్పటికి 2½. ముందుగా గురునాథంగారిని మరొక కారులో ఏడు ఎడ్లసహాయంతో పాటుకు ఏర్పాటుచేశాను. మేము రైలుకెక్కి రేటిదగ్గరకు పొయ్యేటప్పటికి అప్పుడే గురునాథంగారి కారు అవతల చేరింది. ఆ రోడ్డులు చుట్టతిరిగివచ్చి మా కారును అవతలకి తీసుకొని పొయ్యేప్పటికి 4 గంటలగునని అంచనా వేసి వెంకటగిరికి పోయి నెల్లూరుకు పోవాలంటే రాత్రి 9 గంటలగునని అనుకున్నాము. 5½ గం॥ మున్సిపల్ సన్మానము, 6 గంటలకు బహిరంగసభ నిలిచిపోవును. ఒక సభకోరకు 2 సభలు పాడు చేయడం ఇష్టంలేక వెంకటగిరిని నిలిపినాము. ఇందులో బుద్ధిపూర్వకముగ మేమీమీలేదు. వెంకటగిరివారికి కల్గిన ఆశాభంగానికి నాకంటే చింతిం చువారుండరు. కాని ఆపరిస్థితిలో ఎవరుమాత్రము ఏమిచేయగలరు!

నాకు వెంకటగిరి ఆగ్రహంగాని అనుగ్రహం గాని రెండు ఎప్పుడు అవసరంలేదు. ప్రతి మాటకి దురుద్దేశంగా విమర్శించేవారి విమర్శ నల్లో అర్థం ఉండదుగదా. న్యాయం అంతకు ముంతే వుండదు.

విచారించగా మీవార్తకి అబద్ధమని మద్ద్యగం గారే చెప్పారు. నన్ను విమర్శించియుండలేదని, ఆగ్రహం అంతకుముందే లేదని అధ్యక్షతవహించి నవారే ఈరోజు చెప్పినారు. మీపత్రికలో నాపై మీరు తీవ్రముగా ఇట్టి వ్రాతల పేరులేకుండా ప్రకటించుటవల్లనే కొంత దుర్మార్గానికి అవకాశం ఏర్పడుతున్నది.

—వె. రాఘవయ్య.

కనిగిరితాలూకా సభలు.

మోపాడు ప్రాజక్టు మహాసభ, గ్రామోద్యోగియుల మహాసభ.

కనిగిరి తాలూకా గ్రామోద్యోగియుల సభను మోపాడు ప్రాజక్టు రైతుమహాజనసభను జరుపుటకు మద్రాసు ప్రభుత్వమంత్రులగు గౌ. టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారు, గౌ. బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు దయతో అంగీకరించిరి. వివరములు ముందు ప్రకటింపబడును. పొదిలి, దర్శి తాలూకాల గ్రామోద్యోగియులు, కనిగిరితాలూకా గ్రామోద్యోగియులు సంఘములు [illegible] మును జయప్రదముచేయవలసినదిగా కోరడమైనది.

—[illegible]

నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము.

నాగార్జునకొండ రేమర్ల బాపు రద్దుచేసియున్న సర్కారు నౌకరులు, విధింపబడిన జుల్మానాలు.

ఇందునిమిత్తమై సర్కారువారికి వివరము తెలుపవలయునని, మదరాసు అసెంబ్లీ కాంగ్రెస్ పార్టీ కార్యదర్శిగారు తెలిపియుండిరి. అందుపై జిల్లాకాంగ్రెస్ వారు వైవిధమైన కష్టములను పడి నవారిని గురించి తెలిసికొని పైకి పంపవలసినదిగా నన్ను కోరియుండిరి. నాకిదివరకు ఇప్పటికి చేరిన కేస్లను— వారు ఎట్టి కష్టములకు లోనైనది, ఈక్రింద వివరించినవానిని, మదరాసుకు తెలిపి యున్నాను. అవి తమకు చేరినవన్ని ప్రధానామాత్యులు వానినిగురించి ఆలోచించుచున్నారనిన్ని, ప్రధానపార్లమెంటరీ కార్యదర్శిగారును అసెంబ్లీ కాంగ్రెస్ పార్టీ కార్యదర్శిగారును నాకు తెలిపియున్నారు.

(1) తూములూరు అనంతపద్మనాభయ్య గారు:— వీరు పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగానుండి నౌకరిపదలి, దేశసేవ చేయుచు సుమారు 280 రూపాయలు వరకు జుల్మానాలు కట్టియున్నారు.

(2) వెంకటస్వామి:— వీరు పోలీసు హెడ్ కానిస్టేబిల్ గానుండి కల్లుత్రాగిన మనిషిని గాడిద మీద ప్రజలు ఊరేగించుచుండగా చర్యతీసుకొనలేదని నౌకరినుంచి తీసివేసినారు.

(3) రామిలింగం వెంకటసుబ్బారెడ్డి:— వీరు గోగులపల్లె గ్రామమునసబుగానుండి, కాంగ్రెస్ ఆయనకు పూలమాల వేసినారని తొలగింపబడినారు.

(4) గోపాలుని లక్ష్మీనరసింహారావుగారు:— వీరు తోటకూరుకరణము. నాగార్జునకొండ వారి విషయమై అభిమానము చూపుచుండినందున తొలగియున్నారు.

యీక్రింది జుల్మానాలు 1932 సం॥లో విధింపబడి, ఇప్పటికికూడ వసూలుచేయబడుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

(1) మన్నారుకృష్ణయ్య	రు 200/లు
(2) ఈదూరు సుందరరామిరెడ్డి	రు 200/లు
(3) వేమిరెడ్డి సుందరరామిరెడ్డి	రు 200/లు
(4) కొప్పోలు సుబ్బరామిరెడ్డి	రు 200/లు
(5) ఊడి సుందరరామిరెడ్డి	రు 200/లు

వీటికినూలు నిలుపుదల ఆలోచింపబడుచున్నది.

ఇవిగాక ఉప్పుసత్యాగ్రహమున చాలమందికి జుల్మానాలు పడియున్నవి. ఉప్పుచేసినవారు, ఉప్పుకొన్నవారు, జిల్లాకాంగ్రెస్ ప్రెసిడెంట్లుగా యున్నందుకు, శిక్షింపబడి, పెద్దమొత్తములు, జుల్మానాలు, చెల్లించినవారు, జిల్లాకాన్ఫరెన్సు పెట్టినారనే కారణమున జుల్మానాశిక్షకు లోబడినవారు, వీరందరు తమపేర్లను ఏసందర్భమున జుల్మానావిధింపబడినది, మొత్తము, వివరము వీలైనంతవరకు, కేసునంబరు, ఈవివరములతో నాకు తెలుపవలెనుచున్నాను. ఆలస్యముకూడదు.

కొమాండూరు పార్థసారథి అయ్యంగార్
జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము,
నెల్లూరు.

హిందుస్థానురులు సవర్ణ్యాయనారికి [illegible] హారోంపు జరుగుచుండగా [illegible] [illegible] రేక, [illegible] నిసరి [illegible]

బొబ్బిల సంస్థాన నిరంకుశ చర్యలు.

కలిమిసుకా భాగానికి పల్లపుగ్రామములు 24 గలవు. సుమారు 10 మైళ్లు విస్తీర్ణముండును. రు 32 లక్షలు ప్రతిసాలు కటినచర్యలతో వసూలు చేయుదురు. 1908 ల్యాండాక్టు అమలులోనికి వచ్చునట్టియాడి బకాయిలకోటి ఉన్నవారివద్దను లేనివారివద్దను, దావాలుతెచ్చి; కొన్నిలక్షలు రైతులను పిండి వసూలుచేసిరి. కొంతమంది రైతులను భూములనుండి తొలగించిరి.

ఆడవరంభూములు 460 యకరాలు సర్వేచేయగా 380 యకరాలుగా తేలినవి. వీటికిశిస్తు రు 9500 లు. ఆడవరం సెటిల్మెంటు విషయమై సంస్థానంవారు చేసిన అన్యాయాలు లోగడ ప్రకటింపబడియున్నవి. బకాయిలున్న రైతుల భూములన్నియు వేలములు వేయించి స్వాధీనము చేసుకొనుటకు సంస్థానమువారు సిద్ధంగావున్నారు. అట్టివేలములు జరుగకుండ పాతబకాయిలు రద్దుపరచి అన్నవస్త్రములులేక కడుదీనులైయున్న కలిమికుశా రైతులను రక్షించుట కాంగ్రెసుమంత్రుల కర్తవ్యము.

—సింహాద్రి సూర్యనారాయణ

నెల్లూరు యువజనసంఘ సభ.

పైసభ 7 తేదిన టి. నారాయణరావుగారి అధ్యక్షతన జరిగెను. (1) సెప్టెంబరు 8 వ వారమున జిల్లామహాసభను జరుపవలెననియు, (2) అండమాను ఖైదీలను వెంటనే విడుదల చేయవలెననియు, మరికొన్ని తీర్మానములు గావించబడెను. మహాసభ జరుపుటకు యేర్పాట్లు చేయుటకొక ఉపసంఘము నియమింపబడెను.

కోవూరుతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము.

పై సంఘాధ్యక్షులు వేమారెడ్డి పట్టాభిరామిరెడ్డిగారు రాజీనామా యిచ్చుటచే వారిస్థానే బత్తిన రామకృష్ణారెడ్డిగారు 8 తేది ఎన్నుకొనబడిరి. తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యాలయము అల్లూరులో నిర్ణయించిరి. కరేటి దశరథరామిరెడ్డిగారి విషయమై పత్రాతీయుటకు పోలీసువారిని తక్షణమే నియమింపవలెనని కాంగ్రెసుమంత్రులను కోరిరి. మరికొన్ని తీర్మానములు గావించిరి.

అల్లూరు రంగయ్య,
ప్రధానకార్యదర్శి.

ఇందిరా నెహ్రూ.



కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు జవహరిలాలు నెహ్రూగారి కుమార్తె 10 తేదిన బొంబాయియందు టాన్సిల్సుశస్త్రచికిత్స చేయబడెను. జవహరిలాలుగారు స్వయముగ సపర్యచేయుచున్నారు.

నె॥ జి॥ జ॥ రైతుసంఘ కమిటీమీటింగు తేదీ మారింది.

16 తేది వెంకటగిరిలో నెల్లూరుజిల్లా జమీన్ రైతు సంఘ కమిటీ మీటింగు జరుగునని ప్రకటింపబడియుండెను. కారణాంతరాలవలన 16 తేది జరుగదు. ఎప్పుడు జరిగేది ముందు ప్రకటించబడును.

చీల్ల గురునాథం,
కార్యదర్శి.

ఎం.ఎన్. రాయి సన్మాన సంఘము.

21-8-37 సా॥ 6 గంటలకు నెల్లూరులో కాంగ్రెసు ఆఫీసువద్ద సమావేశమగును. జమా ఖర్చు లెక్కలు చూడబడును. సభ్యులు రాగోరెదను.

గండవరపు హనుమారెడ్డి,
కార్యదర్శి.

స్టౌ బీడీ



కడపటి తాంబూలం.

3 వ పేజి కొరవ.

కరెను! కేవలభక్తి చంద్రునికెట్లు అలంకారమో ప్రేమభక్తి లతకు పెట్టనిభూషణము. వీరి అభేద దాంపత్యాన్ని ఇదివరకే గమనించనివారికి విపరీత ముగ తోచుతుండెను. ప్రేమ స్వర్గానికి ప్రాణ సోపానములనే ఒడ్డిన ప్రేమ భూజాయులకు బాహ్య విమర్శలతో నేమిపని!

పరమునకు విద్యాధిపుడైన కిశోరచంద్రుడు, కోమార్తెపై కినియుటకు బదులు జాలినే కనబరి చాడు. గ్రీష్మతప తాపమునకు వాడిపోవుచున్న లత కృశించుచున్న శరీరము అతని కన్నులనుండి రక్తబిందువులనే కార్చుచుండెను.

కైలువంకే విచారణ జరిగినది. బంకించంద్రుని సాక్ష్యము తప్పనిసరియగుటచే జోనులోకి విధిలేక ఎక్కవలసిన తండ్రికిరి వధ్యవేదిక నెక్కినట్లే యుండెను. కడుపు చించుకొన్నట్లు కన్నకొడుకును తండ్రి తానే అంతిమ్యకలసిన దుస్థితివంటిది న్యాయాధిపతిగూడ కన్నీరుకార్చెను. దుఃఖపూర్ణుడై వాత్సల్యములు గీయుచుంచుపల అనేకసార్లు బంకించంద్రుడు స్పృహదప్పిపోయెను. కన్నతల్లి యొక ప్రక్క ప్రేమదేవత మరియొక ప్రక్క ప్రేమచంద్రుని హృదయాన్ని కలత పెట్టుచున్నను దూరాన్నుండి చేయిజాచి సాదరముగా నిలుచుచున్న తన దేశమాత ప్రఫుల్లవదనమే చంద్రుని దృష్టిని మరల్చినది.

చంద్రునికి మరణశిక్ష విధింపబడినది పాశ్చాత్య నేరమునకు. ముద్దాయి ప్రతివాదమును చేయనే లేదు. తీర్పు చెప్పగానే బంకించంద్రుడు ప్రాణములు వదలినాడు. చంద్రుని ఆప్తకోటి యంతయు దుఃఖజలధిలో మునిగిపోయినారు. లతకు ప్రపంచమంతయు అంధకారమయమయ్యెను. కన్నులకు అగపడినది ప్రేమచంద్రుడొక్కడే. మరుక్షణములో తిరుమకొనుచున్న వేదవాల్యాలనుండి జోనులోని చంద్రునియొద్దకు బరుగెత్తింది. చాచిన చంద్రునిచేతులు అల్లికాడలవలె లతను చుట్టుకొనినవి. వారిని ఎడబాపుటకు ఎవ్వరికిని మనసురాలేదు.

7

ప్రేమచంద్రుని జీవయాత్ర ముగియురోజు నిర్ణయింపబడినది. చట్టానికి విరుద్ధమైనను వారానికే ముందుగనే అతనికి తెలుపబడినది. కడపటి దినాన్ని ఆతురతతో దిగులుతో ఎదురుచూడని వారు కలకత్తానగర మందెవ్వరు లేరు. కిశోరచంద్రముఖాందారుని రాజభక్తియైనను ఉరిశిక్షను తప్పింపగలదని చాలమంది తలంచుచుండిరి గాని అట్టిదేదియు జరుగనేలేదు. బంకించంద్రుని స్వామిభక్తి కూడ అక్కరకురాలేదు. అతనికుటుంబానికి ధనరూపకముగ సాయపడి సర్కారువారు తృప్తిపడినారు. చంద్రుడు క్షమాపణ అర్జీగాని, దాక్షిణ్యపు అర్జీగాని పంపుకొలేదు. ప్రాణాలపై తీపు వదలుకొన్నవానికి వైపాయి దయాదాక్షిణ్యములతో ఏమిపని!

కడసారి వారమంతయు స్నేహలతా ప్రేమచంద్రులు పలుమార్లు కలుసుకొనుచుండిరి. కైలు కమ్మీలు[illegible]చే వారికి తోచలేదు. శాశ్వతమైన సంయోగ[illegible] వారు తెవ్వెర్లూరుచుండిరి. కడపటి [illegible]లు కడపటి కోమలములవలెనే కడపటి సంభాషణములు కూడ అమూల్యములు; కడపటి తాంబూలములు తిరస్కరణీయములు; కడపటి కోర్కెలు అనుల్లంఘనీయములు; కడపటి ప్రయత్నములు నిరుత్సాహకములు. తనకొరకు ప్రాణత్యాగము చేయవలదని చంద్రుడు కడసారి ప్రతిమాలినాడు లతను. ఆమె వినలేదు. దివిహిక ప్రేమకై అమూల్యమగు జీవితాన్ని వదలుకొనదలచున్న

దు చంద్రుడు. ప్రేమయే ప్రాణానికన్న అమూల్యమైనదన్నది లత. భాగ్యసౌఖ్యసంధాయకమగు తనజీవితాన్ని అకాలమృత్యుముపాలు చేయవద్దన్నాడు చంద్రుడు. సుఖకరమైన ప్రేమయే సఫలించనపుడు చిరకాలజీవితము దుస్సహమే కదా యన్నది లత. చిన్నతనపు అమాయకత్వపుప్రేమపై సర్వస్వము బిడ్డుకొనవద్దన్నాడు చంద్రుడు. ఈ దారిద్ర్యదయ, సుగుణరాసి దయామయి, ప్రేమజ్యోతి, ఉజ్వలచరిత్ర, లత, ప్రేమచంద్రుని కడపటి బల్లెపుపోటును సహింపజాలక పోయింది. పొంగిపొరలుచున్న దుఃఖాన్ని అపుకో జాలక భోరునఏడ్చింది. నిశ్చేష్టుడైన ప్రేమచంద్రుడు లతను జవిరి కౌగలించుకొని ప్రియురాలి ముఖపద్మాన్ని మధురతరమైన ముద్దులతో ముంచివేశాడు. ఇకపై వారికగుపడునది అంతులేని అనంతసాగరమే కాని, వియోగజలధి కాదు.

రేపు తెల్లవారకముందే ప్రేమచంద్రుని జీవనావ తీరమును చేరగలదు. కైలు ఆచారాన్ని బట్టి చంద్రుడు కడపటికోరిక కోరాడు. మునుపు రోజు కైలువెలుపల తాను ప్రేమించిన లతను వివాహమాడనీయవలయునని. ఎల్లవైన కుమారుని ప్రాణాలను దక్కించుకొనవలచిన కిశోరచంద్రుడు కూడ తనవిన్నపాన్ని అందిచ్చాడు సభాయుతుడైన గవర్నరుకు—జోటజోట గాయ కన్నీటి రక్త బిందువులలో. గవర్నరు సమ్మతించాడు. కడపటి కోర్కె కాబట్టి.

కిశోరచంద్రుని ఇంటనే ప్రేమచంద్రునికి స్నేహలతకు వివాహము జరిగినది. లత ప్రియునికి ప్రియమైన చెంగావి చీర ధరించి నిర్మలమైన కొలనునందలి ఎఱ్ఱతామరవలె మనోహరముగ నుండినది. చంద్రుడు నీలి నిర్మలాకాశమున ప్రకాశించు నిండు పున్నమ చంద్రునివలెనే యున్నాడు. ఆదేశపు ఆచారాన్ని బట్టి వధూవరులు కడపటి తాంబూలాన్ని మార్చుకున్నారు. దూరదేశానికి పోవుచున్న యాత్రికులవలె బంధుమిత్రుల సెలవు గైకొన్నారు. ఇంక కొంతసేపటికి రమ్యతరమయిన ఆనందకరమయిన ఉద్యానముల విహరింపనున్న విహంగములవలె రాత్రియంతయు తన్మయులై గడిపినారు.

తెలవారుమున కైలుపిలుపు వచ్చింది. దంపతులు సంతోషముతో సిద్ధపడ్డారు. కిశోరచంద్రుని కారు కైలుద్వారాన్ని సమీపించింది. ప్రేమ భూజాయులు ఒండొరులను కడసారి కౌగలించుకున్నారు. ఎఱ్ఱతామర పూలదండను చంద్రుని మెడలో వేసిందిలత. లత ప్రేలునలంకరించింది చంద్రుని చిటికెన ప్రేలి యుంగుళీయకము. కడసారి ముద్దు. కడపటి వీడుకోలు.

చంద్రుడు:— లతా! త్వరలోనే కలుసు కొందము.

లత:— ఆ పై శాశ్వతముగ ఆనందింతము.

లత చంద్రుని కైలుద్వారాన్ని దాటించింది. తానుగూడ అవల కొలదినిమిషములకు దాటింది. ఉదయభానుడు ఉదయించుచున్నాడు. విగతజీవుడైన చంద్రుని కళేబరాన్ని వెలుపలికి మోసుకొని వచ్చారు. ప్రేమదేవతకు ప్రాణముల నర్పణము చేసిన విశుద్ధచరిత సాధ్వి—స్నేహలతా దేవి యొక్క పునీతమయిన శరీరము ప్రక్కనే పరుండబెట్టినారు. ఉదారంగు చేతియుద్ద చంద్రుని మెడలో అరుగున ఎఱ్ఱటివలెనే యున్నది. ఇంకను కొంచెము మిగులున్న చిన్నసీసా లత తండ్రికివ్రాసిన కడపటి యుత్తరము గాలికి ఎగురకుండునట్లు కాకితముపై పెట్టబడియున్నది.

దుఃఖవార్తను విన్న వేలకొలది ప్రజలు కైలు దగ్గర మూగినారు. పూలచక్కగలతో కప్పబడిన ఆ ప్రేమదంపతుల శవములను స్నేహలత కోరిక ననుసరించి కాలీగంజ్ యందలి మదిక్ టోలా తోటయందు సమాధి చేయబడియున్నవి.

ఈవిషాదగాథ లక్షలకొలది బెంగాలుకళాసుల హృదయాలను, తోటచెంతనే ప్రవహించుచుండు హుగ్లీనది చిరుతరంగముల కిలకిల స్వనములందును తోటయందలి సమాధులపై నిరంతరం వర్షించు చంపకకుసుమముల పరిమళమునందును నేటికిని వినబడుచునే యున్నది.

ఓకానొక యభాగ్య చిన్ననాటినుండి ప్రేమచంద్రునే ప్రేమించినది. అతనియందే లీనమైనది. విఫలయైనది. వైప్రేమదంపతుల ఖ్యాతి శేషము నను ఆరుదినము అర్ధరాత్రివేళ ప్రేమకుసుమముల తోరణములతో సెనవైచి అనిర్వచనీయమైన ప్రేమసాధకములో ప్రాణముల నిలుపుకొనుచున్నది. సేవయే ఆమెకోరిక, ప్రేమయే ఆమె పరమావధి, త్యాగమే ఆమె జీవితరహస్యము.

నెల్లూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 294/32
E. P. 1541/36

యంగలల సాపిశెట్టి వాది.

ఎదిరి.

తింహ్మా వెంకటసుబ్బారెడ్డి ప్రతివాది.

ప్రతివాదికి యిందువల్ల తెలియచేయడమేమనగా యీ నెంబరున వాది ప్రతివాది తాలూకు సెదూలు దాఖలాభూములను యేలమువేసి తెమ్మనమా ప్రతివాదికి నోటీసునుగాకు తే 25—8—37 దికి వాయిదా వేయబడియున్నది. సదరు వాయిదానాడు పగలు 10 గం॥ పై కోర్టువారియెదుట హాజరయి మీరుగల ఆక్షేపణలను తెలుపుకొనవలెను. లేనియెడల మీపరోక్షమందు తీర్మానించబడునని యిందువల్ల మీకు తెలుపడమయినది.

సంగం జానకిరామయ్య,
వాదివకీలు. 10—8—37.

చేతిపనులవర్తక రహస్యబోధిని



50 రూపాయలనుండి 500 రూపాయలవరకు నెలకు సంపాదింపవచ్చును.

ఈ పుస్తకములో అనేక విధములైన సబ్బు బిళ్లలు, సెంట్లు, అత్తరు, వెంట్రుకలు పెరగడమునకు తైలములు, హేరాయిలులు, పప్పర్ మెంటు, వార్నిష్, వర్ణములు, లక్కకోపులు పన్నీరు, మగ్గత్తు, ఎకలెండ్ వాటర్సు, మైనపువత్తులు, కర్పూరం, అద్దము, మంచుగడ్డ సిరా బిళ్లలు, గిల్టు యిచ్చేవిధము, చాయ వేయు విధము, రంగులు వేస్ లైన్, కస్తూరి, బాణసంచా, రొట్టి, బిస్కెట్లు, కేకు, ఐస్ క్రీము, బలపం, బూట్ పాలిష్, ఉదక్కులాం, ఓడుంవాటర్, అగ్గిపుల్లలు, కాగితము, పెన్సిలు, పల్లుపొడి, లేహ్యము, తైలము, మాత్రలు పోటోపట్టుట, లైను లెంపుబ్లాకులు చేయుట మొదలగు అనేక చేతిపనులు యంత్ర సంబంధము నిఖిలక్షింపక సాధారణముగ సులభముగ అందు ముఖ్యముగ లాభదాయకమగు ప్రదమొగ తయారు చేయ వీలుపడగల పద్ధతులు, 400 ల 200 పేజీలు పెద్ద పుస్తకము. వెల రు 1. పోస్టుఖర్చులు అ. 5. మహారాజ పుస్తకశాల 12, అరుణాచల మొదలివీధి, 18 జి. టి. మదరాసు.

చేతిపనులు నేర్చుకొని స్వాతంత్రులు కండి



నమ్మకమైన నగల వర్తకులు



గుండాల వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారు

చిన్న బజారు, నెల్లూరు.

బంగారు వెండినగలు విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నవి. లేనివి ఆర్డరు ప్రకారం తయారుచేసి యివ్వబడు. విలువగల రత్నములతో నగలు తయారుచేసియివ్వబడును.

ది సౌత్ ఇండియా కోఆపరేటివ్ యిన్సూరెన్సు సొసైటి లిమిటెడ్, మద్రాసు.

ప్రభుత్వంవారి పరిపాలనలోయుండి కోఆపరేటివు రిజిస్ట్రారుగారి తనిఖీకిలోబడి పనిచేయుచున్న ప్రజాసంస్థ! ఇది గవర్నమెంటువారిచే ఆడిటు చేయబడుచున్నది! ప్రీమియము చెల్లింపుటక్కర. సౌకర్యములు యొక్కువ. పాలసీదారుల కుటుంబములకును, వారిపైన ఆధారపడియున్నవారికిని పరిపూర్ణరక్షణము నొసగుచున్నది. కాన ఈసంస్థలో పాలసీపత్రిక. ఉత్తమము. క్షేమకరము. లాభదాయము.

వివరములకు:—

శ్రీ రామ బ్రదర్సు, ఏజంట్సు, నెల్లూరు.

లేక,

సెక్రటరీ, పోస్టుబాక్సు 8తి, మద్రాసు.

మంత్రిపదవులు ముళ్లకిరీటములు

—[*]—

మంత్రులకు రు 500 లు కూడ చాల హెచ్చుజీతమే!

—[*]—

గాంధిమహాత్ముని హరిజన పత్రికయందు యీక్రిందివిధముగ వ్రాసెను.

"మంత్రిపదవులు ముళ్లకిరీటములుగాని రత్న కిరీటములుగా నుండరాదు. కాన వీటివెవ్వరును ఆశేపింపకూడదు. కాంగ్రెసువారు మంత్రిపదవులను స్వీకరించు



టలం భోర్సను [illegible] మంత్రి పదవు [illegible] స్వీకరించిరి. మంత్రిగానుండుటవలన యెవ్వని [illegible] యెవ్వరును తలంచకూడదు. [illegible]లును, దుర్బోధలకు వినువారైనవారును మంత్రి పదవులకొరకు ప్రధానమంత్రులను పీడించు యుండినచో చాల హానికలుగును.

* * *

[illegible] మంత్రులుగా వుండినవారు వేలకొలది జీతము తీసికొనుచుండుటవలన రు 500 లు [illegible] హెచ్చుగ కాంగ్రెసుమంత్రి ప్రభుత్వ [illegible] నిర్ణయింపవలసివచ్చినదిగాని, నిజ [illegible] ఆలోచించుచో రు 500 లు కూడ [illegible] యుక్తమనియే నా అభిప్రాయము.

[illegible] రు 75 కంటె హెచ్చుజీతము ఉండకూడదని [illegible] 37 యేండ్లనుండియు కాంగ్రెసువారు [illegible]న్నారు. జాతీయవిద్య, ఖద్దరు, [illegible] యీమూడు ముఖ్యశాఖలలో [illegible] 75 ల చొప్పునను ఉద్యోగులకు జీత [illegible]న్నది. ఈ ఉద్యోగములలో నున్న [illegible] పదవులను స్వీకరించుటకు సర్వవిధ [illegible]వారే.

—

కృష్ణాజిల్లా రైతుసంఘము.

—

18—8—37 తేదీ సాయంత్రం 3 గంటలకు బెజవాడలో కృష్ణాజిల్లా రైతుసంఘ కార్యాలయమందు సదరు సంఘ సాధారణ సమావేశము జరుగును. గాన సభ్యులందరు విచ్చేయ ప్రార్థన.

విషయానుక్రమణిక.

1. ఆంధ్ర రైతుయాత్ర.
2. నూరు ఎకరములకు పైన క్రొత్తగా ఆయకట్టులో చేర్చిన రైతులనుండి నజరానా వసూలుజేయుట.
3. జిల్లా రైతుమహాసభ యేర్పాటు.
4. కార్యదర్శి ప్రవేశపెట్టు యితర విషయములు.

మరియు 18-8-37 తేదీలోగా సభ్యులనుండి సంఘ కార్యాలయమునకు చేరు యితర విషయములుకూడ సభాసమావేశము యెదుట పెట్టబడును.

సుంకర సూర్యనారాయణ,
ప్ర. కార్యదర్శి.

—

కాంగ్రెసుఅభ్యర్థి విజయము.

బీహారు కౌన్సిలుకు వాజదారు నియోజకవర్గమునుండి ఉపఎన్నికలో భూమనలాల్ సింగు గారు ఏకగ్రీవముగా యెన్నుకొనబడిరి.

—

గోదావరి—విశాఖ —రైతులకు.

—

మనరాష్ట్రములోనున్న జనసంఖ్యలో నూటికి 75 మంది కర్షకులనియే యెంచవచ్చును. అట్టి మీరు తగినంత సంఘబలములేక అతి దుర్బలస్థితిలో నున్నారని చెప్పకయే చెప్పుచున్నది. యిట్టిస్థితిలో మీకర్తవ్యమేమి యని గ్రహించువారు బహుస్వల్పము. దీనికి కారణము మీలో మీకు ఐకమత్యములేకపోవుటయే ముఖ్యకారణము. ఐకమత్యము నెంపొందుటకు విజ్ఞానమవసరము. విజ్ఞానమనగా దేశీయ వ్యవహారములందు పరిచయము కలుగజేసుకొని ప్రపంచపరిస్థితుల తెలుసుకొని దేశోద్ధారకమగు విషయముల నలవరచుకొని మనమాతృభాషలో చదువుట, వ్రాయుటకు మాత్రముపకరించు విద్య నేర్చుకొని స్వసంరక్షణ చేసుకొనుటయని గ్రహించవలెను, (అనగా ఉన్నతవిద్య నేర్చుకొనచూడదనికాదు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నది ప్రయోజనకారికాదని భావము) విద్య నేర్చుకొనినతరువాత స్వసంఘసభ్యులవలయు, జమీనురైతు, ఆంధ్రపత్రిక మొదలగు పత్రికలను చదువుట, పుస్తకములను పఠించుట ద్వారా ప్రపంచకవిషయమును గ్రహించి విజ్ఞానాభివృద్ధి చేసుకొని మీమీ కష్టనష్టములను రైతుసంఘములద్వారాగాని, జమీనురైతువంటి పత్రికలద్వారాగాని, ప్రభుత్వమునకు వెల్లడించి తగినంత ఆందోళనచేసినగాని మీస్థితి బాగుపడుటకు అవకాశములేదు. మరియు మీమీ గ్రామములలో రైతులందరును సంఘముగా నేర్పడి సంఘబలమభివృద్ధిచేసుకొని మీ భావిభాగ్యోదయమునకు వలయు కృషి చేసుకొనవలెనని కోరుచున్నాను.

కె. సూర్యప్రకాశరావు

—

కృష్ణజిల్లా ద్వితీయ యువజన మహాసభ.

—

ద్వితీయ కృష్ణజిల్లా యువజన మహాసభ ఆగష్టు 23,24 వ తేదీలలో దివితాలూకా మొవ్వ గ్రామములో జరుగును. సభా ప్రారంభకులు ఎస్.ఎస్. బాటీల్‌వాలా (బొంబాయి)గారు అధ్యక్షులు ఆన్నాప్రగడ కామేశ్వరరావుగారు. ప్రాథమిక సంఘసభ్యులందరు రుసుము 0-8-0 చెల్లించినచో మహాసభలో పాల్గొనవచ్చును. లోగడ తెల్పినట్లుగా ప్రతి 6 గురు సభ్యులకు ఒక్కొక్క ప్రతినిధిచొప్పున ఎన్నుకొని పంప నవుసరములేదు. జిల్లాయువజనులందరు సభకు హాజరై జయప్రదముగా జరుపగోరుచున్నాను.

చలసాని జగన్నాధరావు
సెక్రటరీ.

—

కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుటకు ఆఖరు తేది.

ఈ ఆణాల కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుటకు సెప్టెంబరు 30 తేది ఆఖరుకోజుగ నిర్ణయింపబడినది.

—

కాపీరైటు రిజిస్టరుచేయబడినది. ఒక వారములోపల
అపూర్వ అవకాశము, సగము వెలకు,
ముహూర్త రత్నావళీ,
,116 ప్రమాణ శ్లోకములు తెలుగు తాత్పర్యముతో అందరికీ సులభముగ గ్రాహ్యమగును.
గొప్పజోస్యులచేత పరిశీలింపబడినది.
ముహూర్త గ్రంథములలో నిదియే నిర్దుష్టమగు ప్రమాణ గ్రంథము.
వేలు ప్రతి, క్యాలికో బైండు 450 పేజీలు
గ్రంథము వెల రూ. 2. తగ్గింపు వెల రూ. 1.
పోష్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
యం. జి. సుబ్బరాయ శాస్త్రి అండ్ సన్సు,
జి. టి. మద్రాసు.

మదనకామేశ్వర లేహ్యం



బలహీనుల పాలిటి సంజీవి. మేహము, నిస్సత్తువ, శుక్లనష్టము, అతిమూత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచిబలమును, కాంతిని వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము. 2 డబ్బీ లుచాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు. 1—4—0.

రోజాపుష్ప లేహ్యము

అజీర్ణము, గర్భవాయువు మలబద్ధమును ఖడించి కాలవిరేచనమును చక్కగా కలిగించును. 15 తులముల డబ్బీ రు.0—10—0 ఇంకా అనేక ఔషధములు గలవు. కోరిన క్యాటలాగు యుచితముగాపంపెదము. పోష్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పి. సి. ఏ. అండ్ కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం, పెరిదేపి—నెల్లూరు జిల్లా.



డాంగ్రేగారి బాలామృతము సేవించిన బిడ్డలు యిటుల ఆరోగ్యవంతులగుదురు

డాంగ్రేగారి బాలామృతము ఏమి చేయును?

డాంగ్రేగారి బాలామృతము.

(1) బిడ్డలకు మంచి ఆరోగ్యం, పుష్టి కలిగించడంలో దీనికి మించినదిలేదు.

డాంగ్రేగారి బాలామృతము.

(2) బిడ్డల బలహీనతను పోగొట్టును.

డాంగ్రేగారి బాలామృతము.

(3) బిడ్డల పండ్లను శుభ్రముగనుంచును.

ప్రొప్రయిటర్లు:
కె. టి. డాంగరే అండ్ కంపెని,
బొంబాయి 4.

పాలస్తీన పుట్టు పూర్వోత్తరాలు.

ఐరోపా సంగ్రామంలో మిత్రమండలిని రక్షించినదానికి ప్రతిఫలము.

1915 16 సంవత్సరం మిత్రమండలి 'షెల్లులు' అనే ప్రేలుడు గుండ్లకు మందులేక యుద్ధభూమిలో నిలువను మాడిపోబోతుండే ఒక శాస్త్రజ్ఞుడు యీరసవ్యా పరిశోధనను జెప్పి - ప్రతిఫలముగా జ్యూలకు (యూదులకు) పాలస్తీన దేశము జాతీయ మాతృభూమిగా దానం చేయుమన్నాడు.

దానికి అప్పటి బ్రిటీషు ప్రధాని - లాయిడ్ జార్జి అనుమతించాడు - అదే నేటి పాలస్తీన అశాంతికి బీజం.

ఆదియూదులు:

యూరప్ ఖండమందు ఆనాదిగా అన్ని విధములా నాగరిక శిఖరం అధిష్టించింది యీజ్యూలే! వీరి ఆదిమనివాసం ఏషియామైనరులోని పాలస్తీనా దేశము. ఇంకా దానిపరిసరములు. రాజకీయంగా ఆర్థికంగా చాలాప్రాముఖ్యం వహించి నిరంకుశంగా వారికార్యాన్ని సాగించుకొంటుండినారు.

ఈ భూమిలోనే పరమదయాళువు - మహాత్యాగి యేసుక్రీస్తు పుట్టి పెరిగి క్రైస్తవమతానికి బీజాలువాటి ఆత్మబలిదానంచేత లోకుల పాపాలను కడిగినాడు. ఈ దైవాంశ సంభూతునే మాయోపాయాలతో యూదులు సిలువమీద హత్యచేసినారు. నాడే ప్రారంభమైనవి యూదుల కష్టాలు. ఈదేశంలోగల కొన్ని పట్టణాలు మహమ్మదీయులకుగూడ పుణ్యస్థలాలే!

యూదులు తరుమబడుట:

రోమక సామ్రాజ్య విచ్ఛిత్తితోగూడా అరబ్బులు - క్రైస్తవులు విజృంభించి యూదులను దిగంతాల వరకు తరిమినారు. శేశ దేశాలకు పారిపోయి అనేక జాతీయతలను పొందినా యూదత్వమును వదలలేదు గాబట్టి ప్రతిచోట తరుమబడి - వెన్నాడబడి - హింసింపబడి - చిత్రవధగావింపబడుచున్నారు. ఇంగ్లండుదప్ప ఏదేశము గాని సంపూర్ణరక్షణ ఒసంగలేదు. అది మొదలు మాతృదేశములేక, జాతిఐక్యతలేక - పరస్పర సహకారములేక యమయాతనలబడుచున్నది యీ జాతి. నేడు జర్మనీలో యూదులు వేటాటబడి మారణహోమం చేయబడుచున్నారు.

ఈ ఒరపడిలోగూడ యీజాతితల్లి మహామహులను కంటూనేవున్నది. ప్రపంచ కుబేరుడు రాత్ చైల్డ్ - మహావిజ్ఞాని, పరిశోధకుడు యీన్ స్టైన్ - బ్రిటీషువారిలో కీడింగు ప్రభువు - గతించిన మాంటేగు - సైమను మొదలగువారు జ్యూలే! స్పెయిన్ విప్లవవాయకుడు ఫ్రాంకో గూడ యూదుడేనట.

గొప్పవాగ్దానము:

ఈ జాతీయ దుర్భర పరిస్థితంలో దేవుడు ఒక అవకాశాన్ని కల్పించాడు యీ శాపగ్రస్థమయిన జాతికి. మృత్యుతాండవమైన ఐరోపా సంగ్రామం అగ్నిపర్వతోల్బణం మాదిరి రేగిపోతున్నది. మిత్రమండలికి షెల్లులకు కావలసిన మందుఅయిపోయినది. మందుచేసే సూత్రం జర్మనులదోవైపోయింది - ఇక గతి - పరాజయమే!

అప్పుడు మ్యాన్ చేస్టర్ విశ్వవిద్యాపరిషత్తులో శాస్త్రపరిశోధనలు చేస్తూవుండిన ఛైయిండీక్ మ్యాన్ యీరహస్యాన్ని ప్రధానికి చెప్పి - దగ్గర వుండి షెల్లుల చేయించి, మిత్రమండలిని గెలిపించాడు. ప్రతిఫలంగా స్వార్థమైన అన్నిటికన్న తన జాతికి పూర్వపు స్థానము - ప్రథమ పుట్టువుస్థానము అగు పాలస్తీన దేశమును తిరిగి స్వదేశముగ చేసి పొందియిల్లు కల్పించమన్నాడు. దీనికి అన్నిరాష్ట్రములు సమ్మతించి బ్రిటీషురక్షణ ('మ్యాండేటు') క్రింద వుంచినారు.

యూదజాతి పునరోద్ధారకుడు - దేశప్రదాతి వీజ్ మ్యాన్ నేడు అఖిలప్రపంచ యూదమహామండలికి నేతయై - నూతన శకారంభకుడై ముందుకు నడుపుచున్నాడు.

మ్యాండేటు పాలన:

ఈవాగ్దాన పాలనముగనే నేడు జ్యూలకు పాలస్తీనము మాతృభూమి చేయబడినది. ఏటేట 50,000 మంది ఆదేశమున చేరుచు, ముందుండిన అరబ్బులను వెనుకకు నెట్టుచున్నారు. ధనికులైన యూదులు అరబ్బులకు తిండి కల్పించి వీరి భూములను సస్యశ్యామలములగ చేయుచు - ఖనిజ సంపత్తిని కొల్లగొట్టుచు అన్నివిధములా దేశమును అభివృద్ధిపరచుచు బ్రిటీషుపాలనకు లోబడి వున్నారు.

అంతఃకలహము:

ఇట్లావుండే తమ్ముక అణచి, తమ భూములలాగుకొంటున్నారని అరబ్బులు ఆందోళనపడసాగినారు. ఇంకా, బయటివారి ప్రాబల్యములో ఈసంచలనాన్ని ద్వేషంగా మార్చుకొని అంతఃకలహాలకు ప్రారంభించినారు. బ్రిటీషుసేన సాత్వికవిధానం అవలంబించిన యూదులను రక్షిస్తున్నది. ఇంతలో మన సహాయనిరాకరణం మాదిరి ఒకగొప్ప బహిష్కారణోద్యమమును అరబ్బులు 3 ఏండ్లు సాగించి, మొన్న మొన్ననే ఉపసంహరించుకొన్నారు. కాని, జాతిద్వేషాలు - అత్యాచారాలు అణగలేదు. ఇది తీవ్రరూపం దాల్చింది.

దేశ విభాగం:

ఈ అగ్నిపర్వతాన్ని ఉపశమింపజేయను బ్రిటీషుప్రభుత్వం నియమించిన ఒక రాయల్ కమీషన్ (1) దేశము రెండుగాజేసి తూర్పుతీరాన సారవంతమైనభాగం యూదులకు స్వతంత్రరాజ్యంగాను - పడమటి మరుదేశం అరబ్బులకు ట్రాన్సుజోర్డన్ సుల్తానుక్రింద వుండేటట్లు పంచిపెట్టమని (2) ముఖ్యమైన మతపట్టణాలు అంతర్జాతీయపాలనక్రింద వుంచాలని (3) కాస్పియన్ సముద్ర ప్రాంతాల ఉత్పత్తి ఆయిల్ నమురును రేవుపట్టణానికి తీసుకొనిపొయ్యే 1000 మైళ్ల పొడవు గొట్టంగూడ నానారాష్ట్ర సమితిక్రింద వుండాలని తీర్మానించినారు.

అసంతృప్తి:

ఈతీర్పుపట్ల అందరికీ అసంతృప్తియే! యూదులు ప్రదేశం చాలదని-అరబ్బులు మంచిప్రదేశం ప్రతిపక్షులకు యిచ్చినారని ఆందోళన దుమారం లేపినారు. బ్రిటీషుపార్లమెంటులోగూడ ప్రతిపక్ష నిరోధంవల్ల అటు ఇటూ తేల్చకుండా మానినారు. ఇప్పుడు నానారాజ్యసమితి పర్యాలోచిస్తున్నది. వీజ్ మ్యాన్ రాజకీయంగా సమానదేశమయిన యూదసమైక్యతనము విభాగమూత్రాన్ని అంగీకరించింది గాని, విధానాన్ని ఆమోదించలేదు. పరిస్థితులు కమలుతున్నవి. ఎట్టిదారుణ జ్వాలలు బయటపడతవో ముందుముందు చూస్తాం.

—పాఠకుడు.

రండోయి! రండోయి!!

ఎ. గంగాధరరావు

దేశదారిద్రంబు తొలగేదిరెట్లో,
విరుకోశ్యగంబు నిర్మూలమయ్యెది యెట్లో
పరదేశపరిపాల నంతరించేదెట్లో,
బానిసత్వమునుండి తొలగేది యెట్లో

* * *

సోదరభావంబు సమకూరాలి,
వర్ణభేధాలు అంతరించాలి,
సమానత్వంబుకై సాహసించాలి,
స్వాతంత్ర్యమప్పుడే చేకూరుతుంది.

అదిగో శెల్లు, అల్లదే శెల్లు, మాయమైపొయ్యెది శెల్లు త్వరత్వరగరండి, గాఢాంధకారంబు కొల్లగొట్టండి!

అలసించితేను, అమృతం విషమయ్యేను
బానిసత్వంబు మొండై పరిపాలించేను
తప్పించుకుందాము, తప్పించుకుందాము
భారతమాతను, ఉత్సాహము గల్గింతుదాము,
రండోయి! రండోయి!! రండోయి!!!

నాగపూరు మునిసిపల్ ఉద్యోగులు సభ్యులు ఖద్దరు కట్టవలెను.

7 తేది జరిగిన నాగపూరు మునిసిపాలిటివారు మునిసిపల్ ఉద్యోగులందరును, కార్యనిర్వాహకోద్యోగులును, సంఘసభ్యులును ఆఫీసువేళలలో ఖద్దరుబట్టలనే ధరించవలెననియు, ఉద్యోగులకు ఖద్దరు యూనిఫారములనే సప్లయిచేయవలెననియు, ఒకతీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

ఆంధ్ర రైతు సంఘము కపిన కోర్కెలు.

(4-వ పేజీ తరువాయి)

రయితులుండేరనియూ, వుండాలనియూ, తమయింగ్లీషు జమీందారులవున్నట్లే మన జమీందారులకు మేలువరం, కుడివరం పాక్కొనుండేవనియూ, వుండాలనియు తలంచిరి.

ఫలితం - బెంగాలు రాష్ట్రమంతేకాక, బీహారు, అస్సాం వొరిస్సా, ఆగ్రా, పంజాబు, పశ్చిమోత్తర పరగణాలు, మద్రాసు రాష్ట్రములలోకూడా యీజమీందారీ పద్ధతి శాశ్వతాలని 1820 సంవత్సరం వరకు బ్రిటీషువారు ప్రయత్నించారు. జమీందారీపద్ధతి లేనటువంటి రాష్ట్రాలలోకూడా జమీందారులను తెంతకుండిని తెచ్చిపెట్టాలని కూడా ప్రయత్నించారు. కనుకనే మధ్యపరగణాలలో మల్ గుజారులనే శిస్తు వసూలు వారిని మధ్యవర్తుల నేర్పరచారు. బొంబాయి, మద్రాసులలో రెండు భాగాల్లో, పంజాబు ప్రాంతంల్లో, యీపద్ధతిని స్థిరపరచలేకపోయారు. పశ్చిమోత్తర పరగణాలు, పంజాబు, అయోధ్య, రాష్ట్రములలో గ్రామాలతోనే సెటిల్ మెంటు చేసుకోవలసివచ్చింది.

సంకుచిత స్వభావులై, స్వలాభపరులై, కాంతిసేకోరి, తను సామ్రాజ్యస్థిరత్వమునే వాంఛించి తమ నిరంకుశరాజ్యాధికారాన్ని బలపరచడానికై దేశద్రోహం చేయడానికి వెనుదీయని జమీందారులకు, రయితుల ఆనాది సిద్ధమయిన హక్కుల కుడిచిపేస్తూ, సంపూర్ణాధికారాన్నొసంగినారు మన బ్రిటీషుపాలకులు. (సశేషము.)

హార్డ్లీ ఆలీ అనే ఈజిప్షియన్ దేశస్థుడు 100 గాజు పెంకులను ఓరమేకున్నా మ్రింగి వరుసగా గాజుపెంకులను మరల పైకి తెప్పించగలడట. హఠాత్తుగా గాజుపెంకులను నిలిపేసి మేకును తెప్పించమంటే అవిధంగా చేయగలడట.

నకలు మందుల చూచి మోసపోకుడు

40 సం॥లుగా ప్రఖ్యాతి జెందినది. కేవలము బాధానివ్మారిని.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.



తలనొప్పుల మాన్పును, వాయుపోటులను బాపును, పార్శ్వపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లపోగొట్టును, బెణుకుల ఛేదించును, వాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును, దురదను తొలగించును.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్,
మద్రాసు, బొంబాయి, కలకత్తా.

నెల్లూరు పర్మనెంటు ఫండు, లిమిటెడ్.

యీఫండులో ఒక సంవత్సరము పర్మనెంటు డిపాజిట్లు రు. 100/- లకు సంవత్సరం 1 కి రు. 4—0—0 లు వడ్డీ యిచ్చేషరత్తుపైన తీసుకొనెదరు. యితర వివరములు ఫండు ఆఫీసులో ఆఫీసువేళలలో తెలుసుకొనవచ్చును.

బి. ఆదిశేషయ్య,
సెక్రటరి.

రైతు



మంత్రుల కాళ్లుచేతులు బంధింపబడియున్నవి.

జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ.

కాంగ్రెసు మంత్రులపై ఆక్షేపణలను మరి పించుట వారివి నిరుత్సాహపరచుటే. ప్రతివారును ప్రస్తుతించిన కాంగ్రెసుమంత్రివర్గములం ఎమిచేయ గలవో గవర్నరు అధికారములో కాళ్లు చేతులు బంధింపబడి యుండ వారేమి చేయగలరో మంత్రుల మూలమున స్వారాజ్యము సంపాదింపబూనిన కాంగ్రెసువారు మంత్రులైనంతి మాత్రమున ప్రతివారు తీవ్రతీవ్రమయిబ్బందులు తీర్చుచుని చెబుడి పరుచు, తీర్చకున్న ఆక్షేపించుటకిగదు. ప్రజలకు మంత్రివర్గము యిష్టములేనిచో రాజీనామా యొసగమని ప్రత్యక్షముగ కోరవచ్చునుగాని అనవసర ఆక్షేపణలచే మంత్రులను బాధపెట్టుట రాజీనామాలొసంగునట్లు ప్రేరేపించుట తగదు.



బీహారు జమీందారులకు ప్రధానమంత్రి హితవు.

జమీందారులు తమ పద్ధతులను మార్చుకొన వలెను. అట్లు చేయనిచో తమగోతి తామే తవ్వు కొనినవారయ్యెదరు. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు చేయవలసినది చేయుదురు, వారి క్షేమమును విచారించియే తీరుదురుగాని జమీందారులను పాడింపవలెనని చేయరు. కొద్దిమంది ధనికులను, మిగతవారందరు అన్నదరిద్రులుగ, రోగగ్రస్తులుగ వుండుట సంఘమునకు శ్రేయస్కరముకాదు.

కాంగ్రెసు మంత్రులకు మహాత్ముని సలహా.

మధ్యరాష్ట్రీముల కాంగ్రెసు ఆర్థికమంత్రి డి. కె. ఖేతాగారును, రెవిన్యూమంత్రి పి. బి. గోత్ గారును 11 తేది గాంధిమహాత్ముని తో రెవిన్యూ ఎక్సైజు పనుస్యలగురించి చర్చించిరి. ఆరాష్ట్రీములలో కొన్నిసంవత్సరములలో మద్యపాన నిషేధమును పూర్తిగా కొనసాగింపవలెనని యు, దీనివలనవచ్చు నష్టమును కర్చులను తగ్గించు కొనుమని, భీదలమీద బాధించని విధమున క్రొత్త పన్నులను విధించి పూర్వపరలేనియు తెలిపిరి.

కాంగ్రెసు మంత్రుల పరిపాలన

మాంచెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక ప్రశంస.

కాంగ్రెసు పరిపాలనను నిందించుటకు అవకాశములేదు.

కాంగ్రెసు మంత్రుల పరిపాలనను గురించి ఇంగ్లండులోని ప్రకటింపబడు మాంచెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక యిటుల వ్రాసెను:—

"పదవీస్వీకరణము అంగీకరించుటకు పూర్వము కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించుకొనిన సంస్కరణ ప్రణాళికను పరిత్యజించి వేరొక ప్రణాళికను కాంగ్రెసు మంత్రులు అనుసరించెదరని నిందించుటకుయిప్పటి కెవ్వరికిని అవకాశము దొరకలేదు.

రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదలచేయుచున్నారు. వార్తాపత్రికలనుండి తీసికొనిన ధరావత్తులను వాపసుచేయుచున్నారు. దీనివలన కార్ల్ మార్క్సుగారి కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతముల ప్రచారము దేశములో విచ్చలవిడిగా జరుగునని యు, భయంకర రక్తపాతమునకు దారితీయునని విప్లవకారకులు దేశమునకు క్షోభ కలిగింతురనియు కొందరు భీతిల్లుచున్నారు. ఆటుల భయపడుటకు కారణములేదు.

విప్లవకారులగు విపరీతవాదులను అదుపాజ్ఞలలోనుంచి వాద్దుమీరకుండ చేయుటలో బ్రిటిషు పరిపాలకుల విధానమునకంటె కాంగ్రెసు వాయకులు అవలంబించెడి విధానమే శ్రేష్ఠమనియు, దేశమును అరాజకులపాలుచేయక సాధ్యమైనంత అధిక స్వాతంత్ర్యమును ప్రజలకు చేకూర్చి అరిష్టములను చాలవరకు తగ్గించగలదేర్పు కాంగ్రెసు వాయకులకు కలదనియే ప్రస్తుతము అగపడు కార్యకలాపమువలన తెలియుచున్నది. భారతీయ సమస్యలన్నిటిలోను దీనికే అగ్రస్థానమున్నదని భారతజాతీయాభిమానగర్వమే కాంగ్రెసువాయకులకు యీవిషయమునుగూర్చి హెచ్చరిక చేయును.

ఆర్థిక సమస్యలనుగూడ పరిష్కరించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. బ్రిటిష ఉద్యోగులు పోలీసు అధికారులు, సేనాధిపతులు, ఎక్కువ జీతములను పొందుచున్నారు వాటిని తగ్గించుటకు కాంగ్రెసుమంత్రులకు అధికారములేదు. అంది వీత ఉద్యోగస్థులు బుద్ధిపూర్వకముగా జీతములను తగ్గించుకొనవని కాంగ్రెసుమంత్రులు కోరిరి.

జీతముల తగ్గించుటవిషయమే ఎన్నడో ఒక నాడు ఉపద్రవకారణము కాగలదు. రాష్ట్రీము

గౌ॥ ప్రకాశంగారి సంచారము.

8 తేదిన మద్రాసుప్రభుత్వ రెవిన్యూ మంత్రి గౌ॥ టంగటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు చెంగల్పట్టుజిల్లాలో ప్రచారముచేసిరి. తడలో క్రైస్తవ సంఘాధ్యక్షుడు ఇ. వేణుగోపాలరెడ్డిగారు విజ్ఞప్తిని సమర్పించిరి. సంతవేలూరులో జమీందారైతులపక్షాన బాలసుబ్రహ్మణ్యరెడ్డిగారొక విజ్ఞప్తిని సమర్పించి రైతువారీ గ్రామములలోని రైతులయొక్క సౌకర్యములన్నియును, జమీందారీ గ్రామములలో పంటనీసర్వే జరుగవలెనని కోరిరి.

* * *

రాత్రి 8 గంటలకు నూలూరుపేటకు వచ్చిరి. నూలూరుపేటలో వెంకటగిరి జమీందారైతులు బద్దెపూడి వెంకటవారాయణరెడ్డి యం ఎల్. ఎ. గారి సాయకత్వమున మంత్రిగారికి విజ్ఞాపిత్రములను సమర్పించిరి. బ్రహ్మాండమగు బహిరంగసభలో ప్రకాశంగారు ఉపన్యసించిరి. మెయిలులో బెజవాడకు వెళ్లిరి.

* * *

పునాదిపాడు గ్రామస్థులు పి. డబ్లియు. డి. రీమాడలింగు విధానం సవరణ కావలెనని కోరిరి.

* * *

రాజమండ్రికి వెళ్లిరి. అనేకమంది డెప్యుటేషనులు సమర్పించిరి. తొర్రిగెడ్డ గ్రామమునకు వెళ్లగా వెన్నేటి సత్యవారాయణగారొక విజ్ఞప్తిని సమర్పించిరి. తమ యిబ్బందులను తెల్పుకొనిరి. కాంగ్రెసు ఉద్యమాల్లో వుద్యోగాలను కోల్పోయిన గ్రామాకోద్యోగులు మరల వుద్యోగాల నివ్వమనిరి.

* * *

గుంటూరులో కలరా చెలకేసు ప్రశాంతములను దర్శించిరి. అనేక డెప్యుటేషనులు వచ్చెను. ముఖ్యమైనవి వుద్యోగాలుపోయిన గ్రామోద్యోగీయులది

* * *

దివి తాలూకాలో కాలువలు తవ్వుటకు, డ్రైయినేజీ కాలువలు మొదలగు విషయముల గురించి విజ్ఞప్తి సమర్పింపబడెను.

—

...లో యీసమస్య అంతతీవ్రముగ బాధించకున్నను కేంద్రప్రభుత్వమువంటైను విషమస్థితి యేర్పడక తప్పదు. కావ యీ విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వము భారతీయుల అభిప్రాయమును కొంత వరకైనను అంగీకరించకపోయినచో యిబ్బందులు పడవలసివచ్చును.

—

సింహపురి ఫ్రెండ్స్ యూనియనువారు నెల్లూరు టౌనుహాలులో

21-8-37 తేది సాయంత్రం 6-30 గంటలకు హరిజనోద్ధరణము, అస్పృశ్యతా నివారణ, ప్రస్తుత కాలపరిస్థితుల వివరణలతో కూడిన

పతిత పావన

అను సాంఘిక నాటకరాజమును ప్రదర్శిస్తారట. హరిజనోద్ధరణాభిమానులందరు యీ ప్రదర్శనాన్ని పోషించుట వారి ధర్మము.

—

వైశాలాక్షిమల్లికలు గుంపులుగా పేర్వడి పిల్లలను చేటాడుచున్నాయట.

నెల్లూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

సూట్సు 1936 సం॥ నె 1058 ది.

టి. ఆర్. పరమశివం Receiver in O. S. 44/36 on the file of the Sub-court Nellore } వాది.

ఎదిరిలు.

1 షేక్ అబ్దుల్ ఖాబుమియ్యా సాహెబు
2. షేక్ అబ్దుల్ ఖాదర్ సాహెబు } ప్రతివాదులు

ప్రతివాదులకు యిందుమూలకముగా తెలియ జేయడమేమనగా:—

అత్తిపల్లి సుందరరామిరెడ్డిగారిపేరటికి వ్రాయించి యిచ్చియుండే ప్రాంతమునకు తాలూకు అసలుపాయిదాలను రాబట్టుకొనుటకు యీవాది గారు సదరు దావాలో మీయొక్క ఆక్షేపణలను తెలుపుకొనుటకుగాను తే 20-8-37 దిన్నా వాయిదావేయబడియున్నది కాబట్టి సదరు వాయిదానాడు పగలు 10 గంటల్కు స్వయముగాగాని లేక ప్లీడరుద్వారాగాని కోర్టుకు హాజరై మీయొక్క ఆక్షేపణలను తెలుపుకోవలసినది. లేనియెడల మీపక్షమేమందు విచారించినటుల తీర్మానించబడునని ఖండితముగా తెలుపడమైనది.

కే. కోదండరామయ్య,
వాది ఆడ్వొకేటు.
నెల్లూరు, 18-8-37.

రత్న పురుష లేహ్యం.

ఏకారణంవల్ల వచ్చినా - యింతకాలమునుండి ఉన్నదైనను - ఏమందువల్ల తగ్గినదైనను - కుక్షి నష్టమును మాత్రమ్యాంకల్ల తిగ్గిబలముచేసినదని అనేకులవల్ల యోగ్యతా పత్రములంపొంది తీర్చినాము. సెలకోలమందు పోస్టుసహా రు 3-8-0 లు.

వసంత కుసుమాకరం

మూత్రవ్యాధులు - కుసుమవ్యాధులు మేహములు, తగ్గించు రాజౌషధము తులం రు 16 లు.

శ్రీపట్టాభిరామవైద్యశాల.
రాయవరము,
తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

Printer, Publisher and Editor—N. V Rama Naidu, Zamin Ryot Press, Gandhi Chouk, Nellore.